

INVESTOR

Pangakontole maksab otsida alternative

Peaaegu ükskõik millisesse fondi aasta algul raha paigutanud investor teenis rohkem kui ükskõik millise pangahoiusega. ▶16-17

KAUBANDUS

Teder vaenuliku ülevõtmisega silmitsi

Ukarainas tegutsev Eesti ärimees **HILLAR TEDER** kaotas sügise hakul kontrolli oma Sky Malli kaubanduskeskuse üle Kiievis. Kohtuvaidlus käib. ▶6-7

Äripäev

Neljapäev, 8. november 2012
nr 205 (4627) 2,50 eurot

↓ EUR/USD
1,2746

↑ USD/EUR
0,7846

↓ EUR/USD
8,55

NordPool
34,27

↓ Euribor
0,375%

Luksusjahi omanik panustab Eesti börsile

► Vähem kui aastaga on Saaremaal tegutsev rootslane Sven Lennart Alpstal tõusnud Tallinna börsi esiinvestoriks. ▶4-5

EESTIS 15 aastat tegutsenud Sven Lennart Alpstal on sel aastal investeerinud Tallinna börsile mitu korda rohkem kui näiteks Swedbanki II samba pensionifondid kokku. FOTO: ANDRES TREIAL

KASULIK

Eakatele müümisel on omad nipid

"Üldine arusaam, et pensionäridel pole reisimiseks raha, osutus valeks," pidi Tallink tõdema. Küll vajavad seeniorid teistest rohkem isiklikku suhtlemist ja rahulikku selgitamist. ▶11

PROGNOOS

Euroopa majanduse pilt paistab süngem

Euroopa Komisjoni uue prognoosi järgi tuleb euroala tänavune majanduslangus kevadel prognoositust suurem, tuleval aastal näeme oodatud 1protsendise kasvu asemel heal juhul nulli. ▶8-9

TÖÖSTUS

Eesti tootjate ekspordivõimalus

Euroopat vallutav nullilähedase energiatarbega hoonete rajamise vaimustus pakub meie firmadele energiasäästu võimaldavate süsteemide eksportimise võimalust. ▶12-13

KOLUMN

„Estonian Airiga seotud inimesed võiks mõista, et on muinasjutude uskumiseks liiga vanad.

Estonian Airi president 2002-2005 Erki Urva näitab, kuidas lahkeb lennufirma tegelikkus soovmõtlemisest. ▶14

ÄRIPÄEV 8. november 2012

toimetaja Vilja Kiisler, tel 6670 150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

TEGIJA

Barack Obama

Valimispeost puhanuna tuleb käised üles käärida

↑ Teist korda järjest USA presidendiks valitud Barack Obamal on igati põhjust võitu tähistada, aga loorberitele kauemaks lebama jääda ei saa, sest töö tahab tegemist. Võitlusesse tuleb astuda riigivõlga, mille suurus on võtnud hoomamatud mõõtmed. Nn fiskaalkuristik, kui

järgmise aasta algusest lõpevad korraga mitmed ajutiselt kehtestatud maksusoodustused ning jõustuvad mitmed kulude kärped, on Wall Streeti hinnangul suurem oht kui Euroopa võlakriis, Hiina kinnisvaraturu kollaps või sõda Iisraeli ja Iraani vahel. Seega – jõudu tööle, härra president!

REPLIIK

Raasuke versus lendurid

Estonian Airi korda looma saadetud Erkki Raasuke leiab, et rahvusliku lennufirma kollektiivleping on erakordselt piirav. Sellele vastasid Estonian Airi lendurid ühispöörumisega Postimehes, milles kirjeldavad kollektiivlepingu funktsiooni oma vaatevinklist: selle ainus ja tõeline eesmärk on tagada reisijate ohutus. Lendurite argumentid on veenvad. Lendureid firma juhtkonnaga ühte paati saamata on olukorda firma sees parandada väga raske.

ESTONIAN Airi senine nõukogu esimees Erkki Raasuke jääb ilmselt nõukogu juhtima ka edaspidi.

PÄEVA FAKT

9,5

PROTSENTI on viimase aasta jooksul kallinenud liha, ligi neljandiku võrra on tõusnud värsked puu- ja kõõgivilja hinnad.

AJALOO ILU

Nord Stream

8. novembril 2011. aastal avasid Saksamaa kantsler Angela Merkel ja Venemaa president Dmitri Medvedev Läänemere-äärses Lubmini külas Saksamaal 7,4 miljardit eurot maksva Nord Streami gaasitoru. Eesti oli juba 2007. aastal toru rajamise esimese etapi eel Nord Streamiga seotud uuringutele ei öelnud.

Hetkeseis. Tänavu augustis sai teatavaks, et Nord Stream on Eesti välisministeeriumile esitanud taotluse saada uuringute tegemise luba, et rajada siia veel üks gaasitoru. Peaminister Andrus Ansip teatas, et eelmise taotlusega võrreldes ei ole asjaolud muutunud. Ametlikku vastust pole veel antud.

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Sihitu rahajagamismäng EASis peab lõppema

Pikemat aega kestnud korralagedus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuses (EAS) tunnis- tab selgelt, et asutuse juhtimine on kriisis ning puhastus asutuse juhtkonnas vältimatu.

Äripäeva hinnangul puudub EASis selge arusaam oma tegevuse eesmärkidest ning isegi toetuste formaalselt korrektse jagamise kompetents. Küsimus, mil määral on jagatud toetused Eesti riigi ja Eesti ettevõtete konkurentsivõimet parandanud, on jäänud vastuse- ta pikkade aastate jooksul. Raha on saanud ettevõtte, kes on osanud küsida – raha jagajal on aga puudunud nii selged ja ühemõttelised oodatava tulemuse mõõdikud kui ka vastutus raha mõistliku kasutamise eest.

Leiame, et aastas paarisaja miljoni euro suuruse summa laialijagamine peab olema mõtestatud, mitte formaalne tegevus. Selle tegevuse tulemused peavad olema mõõdetavad ja kontrollitavad, avalikkusele arusaadavad ning langetatud otsuste asjus peab kehtima konkreetne personaalne vastutus.

Kala mädaneb tervenisti. Rutiinseks rahajagamise masinaks nimetatud EASi juhtimine on läinud IRLi ja selle parteiga lähedalt seotud inimeste kontrolli alla. Majandusminister Juhan Partsile, kelle haldusalasse EAS kuulub, on see kahtlemata olnud mugav. Ülari Alamets, EASi juht, on küll parteitu, ent tema avalikud esinemised on olnud igasuguse veenvuseta, et mitte öelda hambutud. Pahan- duste ilmsiks tulles on ta hoidnud madalat profiili ning saatnud enda eest barrikaadidele allüksuste juhid.

End ametisse saades nõudliku nõukogu esimehena tutvustanud Cinzia Siig, kes on IRLiga seotud elukaaslase kunagiste ärisi- demete kaudu, ei ole siiaaani nõudlikkust ühegi kandi pealt välja paista lasknud. Ta on

„**Miin mi- nister Partsi tooli all plahvatab varem või hiljem.**“

küll öelnud, et juhatuse esimees peab tekkinud segaduste eest vastutama, ühtki tegu aga pole järgnenud.

Alametsa väljavahetamine olnuks avalikkusele mõistev ja loogiline samm. See oleks aga tähendanud uue juhi leidmise vajadust, st mugavustsoonist väljatulekut. Uue inimese leidmine kriisis organisatsiooni eesotsa ei pruugi olla kerge, eriti kui kriteeriumiks on parteiline lojaalsus.

Viimases peitubki EASi tõeline probleem: ühe sõpruskonna kätte läinud organisatsioon ei mädane mitte ainult peast, vaid kogu kehast. Väljavahetamist vajab nii ettevõtte nõukogu kui eeldatavasti ka hulk asutuse töötajaid. Et usaldusväärselt toimida, on vaja kontseptsiooni ja väärtuste muutust, seda ei ole aga võimalik saavutada ilma organisatsiooni- kultuuri uueningimisega.

Vaja on kindla käega praktikut. Praeguses seisus ei vaja EAS mitte niivõrd selgitajat, miks on toetusi jagatud nn surnud firmadele, miks on euroraha jagatud valesi ja miks on makstud lubatust suuremaid toetusi, kui võrd kindla käega praktikut, kes seaks selged eesmärgid.

Jah, tehtud vead tuleb parandada ning leida lahendus kõigile neile firmadele, kes on saanud toetust eksikombel või lubatust rohkem. Siin seisneb vastutus selgelt EASi poolel, mitte ettevõtetele, kes on toetusi küsides lähtunud loomulikust eeldusest, et just EASis peaksid töötama inimesed, kes kehtivaid nõudeid ja reegleid kõige paremini tunnevad. Kuid eelkõige on tarvis, et edasine tegevus lähtuks kindlalt paika pandud ja avalikkusele arusaadavatest kriteeriumidest, mille eelduseks on jagatud toetuste kasutamise tulemuste mõõdetavus. Probleeme lahendamata jättes jääb minister Partsi tooli alla tiksuma miin, mis plahvatab varem või hiljem.

Haagised sõidautodele

ERIPAKKUMINE!

Autoveotreiler
4,0 x 1,82 x 0,20 m

2693 €
3067 €

reguleeritavad nurgatoed, taha välja tõmmatavad pealesõiduteed, madalad poordid (võimaldab autouste avamist) www.respo.ee

MEIE TUGEVSUS ON KVALITEET

AS Respo Haagised
Tartumaa, Tõrvandi
tel 730 1841, 504 8722
info@respo.ee
E-R 8-17, L 9-15

Respo

Müük Tallinnas
Forelli 11
tel 650 6061,
53 326 560
www.baltihaagis.ee

oscarrehvid

www.oscarrehvid.ee

Partner, keda võib usaldada!

- Rehvide vahetus ja remont
- Rehvihoiatus
- Vanarehvide kogumine

Tallinn, Pärnu, Tartu, Rakvere

ÜTLES

Loit Linnupõld: Kurb on vaadata kasvavaid hoiusejääke, mille tulusus on juba alla 0,5% aastas.

Swedbanki fondijuht soovib tab fonde. LOE LAHEMALT LK 16-17

Kilk: firmal vara võla katteks olemas. Pankrotihaldur pessimistlik

MARTA JAAKSON
marta.jaakson@aripaev.ee

Kui Rein Kilgi kuulunud Lõuna Toiduainetööstuse, endise Pere ASI, pankrotihalduriks määratud Indrek Lepsoo sõnul pole lootustki, et ettevõtte võlausaldajad oma raha tagasi saaksid, siis Kilgi enda sõnul on firmal vara piisavalt.

Tartu maakohus kuulutas Lõuna Toiduainetööstuse ASI (endise nimega Pere AS) pankroti välja möödunud nädalal, kirjutas e24.ee.

Maksejõuetuse väljakuulutamist nõudis Saksa pank Unicredit AG, mis oli aastaid tagasi laenanud Rein Kilgile ja Neeme Raigile raha leivatootmiseseadmete ostuks. Ent eestlased jätsid raha tagasi maksmata ning sakslased pöördusid kohtusse.

Kilgi sõnul oli sakslastelt laenatud raha mõeldud hoopis ettevõttele Werol Tehased AS, mis on pankrotis alates selle aasta veebruarist. "Oleme ikka formuleeringutes täpsed, see on ju laenatud firmale, ja mitte Perele, vaid Werolile," selgitab Kilk.

Kilk ütles, et Lõuna Toiduainetööstusel on nii palju vara küll, kui suur võlg on.

Kõik väärtuslik on välja viidud. Lepsoo sõnul pole lootustki, et võlausaldajad, Unicrediti kõrval ka DNB pank, raha tagasi saaksid, kuna Lõuna Toiduainetööstuse varaks võib pidada vaid osalusi tütarfirmades. Varem on firma omanikud ja juhatuse ettevõttest kõik väärtuslikku – kinnisvara ja kaubamärgi – välja viinud. Esimene läks ettevõtte tütarfirmale LT Pagar OÜ (endise nimega Pere Pagar) ning teine kolmandate isikutega seotud MA.KI.RA Creations OÜ-le.

REIN Kilgi ettevõtte laenas Saksa pangalt raha, kuid tagasi ei maksnud. FOTO: ERIK PROZES

15,4 miljoni euro eest on Lõuna Toiduainetööstusel võlg.

Lepsoo sõnul on kinnisvara, mis on leivatootmiseks mõeldud hoone ja tootmiseseadmed, renditud omakorda järgmisele osahingule Linerel, mille juht ja omanik on Tõnis Väli.

Rendilepingu tõttu on tütarfirma müük raskendatud, sest uus omanik ei saaks seadmeid ja hoonet kasutama hakata. "Ega müügi tõttu leping kuhugi kao. Võimalik ostja peab sellega arvestama," märkis Lepsoo.

Lisaks on kinnisvara pankrotihalduri sõnul kaetud hüpotekiga, mis tähendab, et müügist saadud tulu läheb selle katteks. Lepsoo avaldas kahtlust, et kinnistu turuväärtus hüpotekigi ära katab.

Levada Eesti kalleimad krundid sundmüügis

Pankrotihaldur müüb Viktor Levada firmale kuuluvaid kinnistuid Tallinnas Olümpia hotellis vastas, mille ärimees buumi ajal ülikallilt soetas.

Levada firma Filille pankrotis tütarfirma Meridiaane pankrotihaldur Heikki Ojamaa pani Tallinna kesklinna kümme kinnistut enampakkumisele 14,75 miljoni eurose alghinnaga.

Meridiaane sai kuulsaks 2006. aastal, mil ostis Tallinna linnalt 596 miljoni krooni ehk ligi 40 miljoni euro eest Olümpia

hotelli vastas paikneva kinnistust. 2008. aasta kevadel osteti Redmont Investilt 117 miljoni krooni ehk 7 miljoni euro eest veel seitse kõrval paiknevat kinnistut. Kinnistute kogupindala on 11 826 ruutmeetrit.

Tehingu järel hindas mitu kinnisvaraeksperti hinda liialt kõrgeks, laenu kinnistute ostmiseks andis Parex Pank.

Plaanis oli krundid täis ehitada. Meridiaane plaanis kinnistutele ehitada neli hoonet ko-

gupinnaga 79 300 ruutmeetrit. Kõrgeim hoone oleks olnud 35korruseline ja maapinnast 120 meetri kõrgune. Hooned oleks sisaldanud büroo-, kaubandus- ja elamispindu.

Meridiaane pankrotistus mullu mais, Levada põhiäri Levadia Metall 2011. aasta märtsis.

Märtsis 2008 rääkis Levada partner, IPartner Kinnisvara investeringute juht Üllar Hinno d.ee-le, et Olümpia vastu kerib Eesti kõrgeim korterelamu.

ARIPA.EE

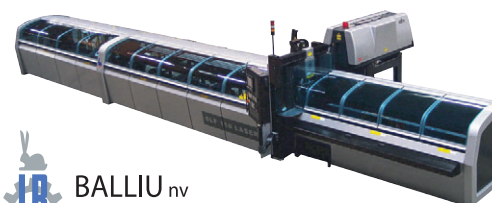
LÜHIDALT 3

Metallitööstusseadmed

müük - paigaldus - koolitus - hooldus - varuosad

- 10 aastat tegutsenud ja hetkel 4 riigis tegutsev
- Pakume metallitööstusseadmeid nii väikesse töökotta kui ka kolmes vahetuses töötavasse tehasesse
- Kiire ja professionaalne hooldus

BALLIU nv
Machine Tool Corporation

DURMA

VARNSDORF
TOOLS

AJAN

HERBER

10 AASTAT TEGUTSEMIST – ÜLE 700 TARNITUD SEADME!

Nordcity Center OÜ nüüd uues asukohas! Olete oodatud!

Tähnase tee 2/5, Peetri, Harjumaa | tel 657 9680 | info@nordcity.ee

www.nordcity.ee

ÄRIPÄEV 8. november 2012

toimetaja Aivar Hundimägi, tel 667 0115, e-post aivar.hundimagi@aripaev.ee

Urve Tiidus: Ilma suurema kärata on ta üles ehitanud eduka luksusjahte tootva firma, mille toodangu populaarsus ekspordiartiklina aina kasvab.

riigikogu liige, Kuressaare endine linnapea Saaremaal tegutsevast ettevõtjast Sven Lennart Alpstalist.

INVESTEERIMINE

Tallinna börs on saanud uue esiinvestori.

Aastaga 5 miljonit börsifirmadesse

RAIVO.SORMUNEN
raivo.sormunen@aripaev.ee

Vähem kui aastaga on Saaremaal tegutsev ettevõtja Sven Lennart Alpstal paigutanud kohalikule aktsiaturule enam kui viis miljonit eurot. Võrdluseks, kõik Swedbanki II samba pensionifondid kokku on investeerinud Baltimaade aktsiaturgudele kõigest 1,6 miljonit eurot. Alpstal on oma Eestisse tehtud aktsiainvesteeringutelt teeninud sel aastal tulu 20–30%.

Oma toimetamistes hoiab Rootsis sündinud äri-mees aga ülimalt madalat profiili. Pea ainsaks kokupuuteks meediaga on tal olnud figureerimine Äripäeva rikaste edetabelis. Sel aastal hindas Äripäev Alpstali varanduseks 28,8 miljonit eurot, millele ta platseerus Rikaste TOPis 75. kohale.

Alpstali rikkuse taga on Saaremaal kaatreid ehitav AS Luksusjaht, mida ta oma jõudude ja rahaga on üles ehitanud juba peaaegu viieteist aastat.

Kui veel aasta alguses oli Luksusjahi omanik investeerinud Tallinna börsile 0,4 miljonit eurot, siis järjepidevalt investeeringuid tehes on ta suutnud praeguseks oma aktsiaportfelli kasvatada enam kui 5,5 miljonit euroni. Ka viimaste nädalate jooksul on Alpstal jätkanud Tallinna börsil sisseoste ning soetanud juurde Nordeconi aktsiaid.

Summad, mis Luksusjaht on kohalikule aktsiaturule paigutanud, pole ettevõtte jaoks mingi kommiraha. Arvestades Luksusjahil 2011. aasta lõpus kontol olnud vabu vahendeid (ca 6 miljonit eurot), võib oletada, et enamik ettevõtte vabast rahast on nüüdseks randunud Tallinna börsil.

Tõusnud mõjukaks aktsionäriks. Luksusjahi aktsiaportfelli on leidnud tee Baltika, Tallinna Kaubamaja, Olympicu, Tallinki ja Nordeconi aktsiad. Toomas Lumani suurosalusega ehitusfirmas on ta vaikselt väärtpaberid kokku ostes jõudnud tõusta juba suuruselt neljandaks aktsionäriks ning võiks soovi korral hakata nõudma kohta ettevõtte nõukogus.

Lumani sõnul pole tal au Alpstali tunda ja tal puuduvad andmed, et ka kellegi teisega nõukogust oleks Alpstal ühendust võtnud.

Pikki aastaid Tallinna aktsiaturule aktiivselt raha paigutanud rootslasest väikeinvestor Stefan Andersson tunnistab, et on Alpstali nime küll kuulnud, kuid ta ei ole temaga kunagi kohtunud. "Ma ei ole kuulnud, et minu tutvusringkonnast oleks keegi üldse temaga tuttav," märgib Andersson.

Tallinna börsile viimaste aastate jooksul suuri investeeringuid teinud LHV pensionifondide juht Andres Viisemann sõnas samuti, et pole Alpstaliga kokku puutunud ega oska teda ka iseloomustada.

Täielikult märkamatu pole siiski Alpstal oma

„Eks ta veidi riskantne investeerida ole, kuna tegemist on väikese börsiga.

investor Sven Lennart Alpstal

äri ajanud. Kuressaare pikaaegne linnapea Urve Tiidus iseloomustab teda kui sümpaatset, tagasihoidlikku ja töökat meest, keda võib juba saarlaseks pidada. "Ilma suurema kärata on ta üles ehitanud eduka luksusjahte tootva firma, mille toodangu populaarsus ekspordiartiklina aina kasvab," sõnab praegune riigikogu liige.

Maksusüsteem meelitas Eestisse. Veidi soostub tagasihoidlikust ärimehes rääkima üks tema äripartner, kuid ka tema ei soovi oma nime avalikustada. Äripartneri sõnul oli Alpstali Eestisse tuleku üks põhjus sinne maksusüsteem.

Eesti maksusüsteemi eelist on Alpstal ka igati ära kasutanud. 1990ndate lõpust aastast aastasse vaid kasumit näidanud ettevõtteest on Rootsi äri-mees võtnud dividende tagasihoidlikult. Viimati 2006. aastal 128 000 eurot (2 miljonit krooni). Peamiselt on kasumid liikunud tootmise laiendamiseks või arvelduskontole. Äripartner ei soovi Alpstali investeeringuid kommenteerida, kuid mõõnab, et kaatriehitaja kogub raha hästi hoolikalt.

Pikemast intervjuust Alpstal keeldub. Hästi eesti keelt rääkiv äri-mees märgib telefonis, et ta pole avastanud börsi sel aastal, vaid on tegelnud investimisega kogu elu. "Eks ta veidi riskantne (Tallinna börsile – toim) investeerida ole, kuna tegemist on väikese börsiga," sõnab Alpstal. Ta lisab, et eks need börsiinvesteeringud üks väike mäng ole. "Oma firma on ikka kindel," lisab Alpstal ja uurib, mida ajakirjanik ise Tallinna börsist arvab. Kinnitan tema usku, et pikaajaliselt tasub kohalikule aktsiaturule investeerida küll.

Kuressaare üks suuremaid tööandjaid. Pikemalt Alpstal oma aktsiainvesteeringutest rääkima ei nõustu. Küll aga on ta nõus veidi rääkima kaatriehitamisest. Alpstal on paatide ehitamisega tegelnud peaaegu suurema osa oma elust. "Viisteist aastat Rootsis ja teine viieteist juba Eestis. Praegu on lõppemas kaks aastat kestnud tootmishoone ehitus Roomassaare poolsaarel."

Tehast laiendatakse, et saaks hakata tootma Luksusjahi kõige suuremat, 24 meetrini ulatuvat kaatrit Delta 80IPS. "Rootsis töötab meil kaatriehitaja, aga kõik ülejäänud töötajaid on Eestist," märgib Alpstal, kes on enam kui 110 töötajaga Kuressaare üks suurimad tööandjaid.

"Praegu on turg väga keeruline ning mis toimub, pole normaalne. Aga õnneks on meil head kliendid," sõnab kaatritootja, kes on viimasel ajal hakanud otsima uusi turge, et vähendada oma sõltuvust Rootsist, mis annab siiani umbes 95% firma aastakäibest. 2011. aasta aruandes nimetatakse Hiinat, Taiwanit, Prantsusmaad, Itaaliat ning Monacot.

Alpstal vihjab, et uute turgude vallutamiseni on üksjagu minna. Luksusjahi stabiilset arengut arvestades võib arvata, et see on vaid aja küsimus.

miljoni eurose aktsiaporfelliga on Sven Lennart Alpstal tõusnud sel aastal kiiresti Tallinna börsile enim raha paigutanud erainvestoriks (insaidereid arvestamata).

8. november 2012 ÄRIPÄEV

toimetaja Aivar Hundimägi, tel 667 0115, e-post aivar.hundimagi@aripaev.ee

Ä Kommenteer

Luksusjaht on olnud Saaremaal üks suurema üksikisiku tulumaksu kasvuga ettevõtteid

URVE TIIDUS
riigikogu liige, Kuressaare linnapea 2006-2011

Sven Lennart Alpstal on väga sümpaatne mees, teda võib praktiliselt juba saarlaseks pidada. Räägib hästi eesti keelt. Ilma suurema kärata on ta üles ehitanud eduka ja areneva luk-

susjahte tootva firma, mille toodangu populaarsus ekspordiar artiklina järjest kasvab. Purjetajad teavad, kui sageli võib Skandinaavias ja mujal Euroopa vetes kohata Saaremaal toodetud Rootsi brändiga jahate. Kui sellele lisada suuremad

kaatrid, siis edendab rootslane Sven Lennart Alpstal Saaremaa ja Rootsi koostöös tänapäevasel tasemel laevaehituse traditsioone, mis mõlemale riigile on ajalooliselt omased. Tublid ettevõtjad on töandjatena kohalikule omavalitsusele ala-

ti olulised. Linn on tema firmat ka mitmel korral tunnustanud, näiteks meenub, et 2006. aastal oli Luksusjaht AS üks suurema üksikisiku tulumaksu kasvuga ettevõtteid. Kui satute Roomassaare poolsaarele Kuressaares, siis märkamata see ettevõtte ei

jää. See, et Saaremaal ehitatakse paljude ettevõtete väikelae-vu, räägib ühtaegu, et armastus mere vastu pole inimestes raugenud, aga ka seda, kui tähtis on ettevõtluses leida tooted, mis on ainulaadsed ja omas klassis parimad.

„Ma ei ole kuulnud, et minu tutvusringkonnast oleks üldse keegi temaga tuttav.

Tallinna börsile aktiivselt investeeriv rootslane Stefan Andersson oma kaasmaalasest, kellest on saanud Nordeconi suuruselt neljas aktsionär

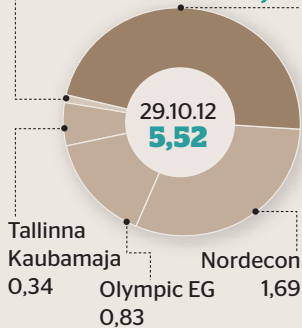
Ä Portfell

Luksusjaht AS on avastanud Tallinna börsi sel aastal

investeeringud Tallinna börsile, miljonites eurodes

31.12.11 **0,39 mln eurot**

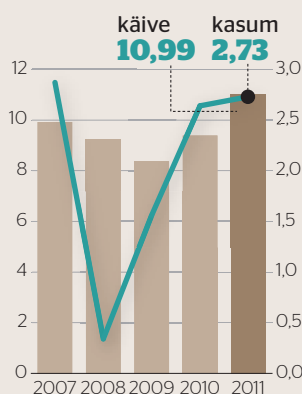
Baltika **Tallink Grupp**
0,05 **2,61**

Ä Tulemused

Luksusjaht - kasvav ja kasumlik

miljonites eurodes

ALLIKAS: TALLINNA BÖRS, ÄRIPÄEV

SAAREMAAL juba 15 aastat luksusjahte tootva firma Luksusjaht omanik Sven Lennart Alpstal. FOTO: ANDRES TREIAL

Vaata kogu pakkumist
www.max.ee/kasko

Võib juhtuda!

Arvutitega võib kõike juhtuda. Las juhtub, sest ainult meilt ostetud Dell sülearvutil on hinna sees ka **kaskokindlustus**, mis teeb õnnetuse korral su arvuti korda või annab hoopistükis uue arvuti!

Selle aasta nõutuim äriklassi sülearvuti Dell Latitude E5530

Arvutile kaasa "meelerahu pakett":

- aastane sülearvuti kaskokindlustus
- 5 aastat garantiid
- lubadus pakkuda Eesti parimat teenindust

Küsi pakkumist: max@max.ee

MAX 123 | suurim valik Delli äriklassi seadmeid

Sülearvutid | Lauaarvutid | Monitorid | Printerid | Projektorid
Tööjaamad | Serverid | Andmemassiivid | Lisaseadmed | Dell Outlet

Meie
soovitusindeks
on
79%

MAX 123 on kõrgeima soovitusindeksiga IT-firma Eestis
allikas: www.recommmy.com

max 123
Parim arvutiteenindus Eestis

MAX 123 AS | Delli müügi- ja hoolduskeskus, Veerenni Keskus, Veerenni 58A, Tallinn, Tel 699 0678, E-post: max@max.ee

KAUBANDUS

Teder sattus Kiievis vaenuliku ülevõtmise ohvriks.

Börsile minek lükkub edasi

A ANASTASIJA TIDO, ALYONA STADNIK
anastasija.tido@aripaev.ee, alyona.stadnik@aripaev.ee

Suurärimees Hillar Teder praktiliselt kaotas tänavu augustis vaenuliku ülevõtmise tõttu kontrolli oma Sky Malli kaubakeskuse üle Kiievis.

Teder plaanis sel aastal Ukraina ettevõtetega börsile minna, kuid rääkis möödunud nädalal, et ta ei jõua neid plaane enam ellu viia. Teder põhjendas viibimist sellega, et läbirääkimised aktsionäridega võtavad aega.

Konflikt ulatub enam kui kahe aasta tagusesse aega, kirjutas Delovõje Vedomosti. Kiievi ühe suurema, 67 000 ruutmeetri kaubanduskeskuse Sky Malli omanikud olid kinnisvarafirmad Arricano Grupp ja Panorama Grupp. Mõlemad kuuluvad kaudselt Hillar Tederile. 2010. aasta aprillis teatas Panorama Grupp, et müüb 51 protsendilise osaluse Sky Mallis. Ilmselt soovis Teder kaasata lisaraha. Kontrollpaki ostis suurärimehele Andrei

Adamovskyle kuuluv Beta Grupp. Tehing sõlmiti klausliga, et Tederi firma Retail Real Estate omab õigust need aktsiad märtsis 2011 tagasi osta. Kuid kui aeg kätte jõudis, keeldus Adamovsky aktsiaid tagasi müümast ning vaidlustas tehingu kohtus.

Erinevate meediaväljaannete andmetel kasutati kohtus formaalseid tõendeid, sealhulgas seda, et väidetavalt rikkus Arricano konfidentsiaalsusnõudeid.

“Etendus” Sky Mallis. Lisaks muutis Adamovsky Sky Malli juhtkonda ning tõeline etendus algas 29. augustil. Sel päeval ei pääsenud Tederile kuuluva Arricano Grupi inimesed enam oma Sky Mallis asuvasse kontorisse. Liftid olid välja lülitatud ja trepid turvameestega blokeeritud.

Kohtuvaidlus käib siiani. Sky Malli teised aktsionärid toimuvat kommenteerida pole soovinud, samuti põikleb vastuste andmisest kõrvale Arricano Grupp. Asjaolude selgimiseni keeldus eile kommentaaridest ka Hillar Teder ise.

Ülevõtmise teema on Ukrainas aktuaalne, viimastel aastatel on toimunud umbes 3000 ülevõtmist aastas. Väljaanne zahvat.ua teatel on Ukrai-

”
Kõik, kes peavad endast vähegi lugu ja töötavad (Ukraina - toim) turvaäris, pakuvad sellist teenust - kaitset vaenulike ülevõtmiste eest.
USS Security omanik Urmas Sõorumaa

nas 35–50 spetsialiseerinud ülevõtmisegruppi, mis koosnevad kogenud juristidest ja ökonomistidest. Ekspertide hinnangul on ülevõtmiste kahjum aastas 3–5 miljardit dollarit.

Tänavuses Äripäeva Rikaste TOPis esikohal trooniva Tederi varast enamik asub praegu Ukrainas. Tederi asutatud Arricano Trading arendab Ukrainas viit ostukeskust. Kaks aastat tagasi lisandus Arricano omanikeringi Ukraina kinnisvarainvesteeringutele keskenduv fond Dragon-Ukrainian Properties & Development PLC (DUPD), millele Arricano on suurim investeeringu jaemüügikinnisvarasse. DUPD-le kuulub Arricanost 16,7 protsenti, aktsiate kontrollpakk on endiselt Tederi käes.

Mullu paigutas Arricanosse raha ka investeerimispank Goldman Sachs, kuid tegemist on nn alutatud laenu, mitte otsese osalusega.

Teder on juba mõnda aega rääkinud oma Ukraina äride börsile viimist, kuid see plaan ei teostu enne järgmist aastat.

Teder jõudis Äripäeva rikaste edetabeli tippu eelmisel aastal seetõttu, et 2010. aasta lõpus viidi börsile Venemaa O'Key kaubanduskett, mille üks loojatest Teder oli.

Ericssoni koondamine Eestit ei puuduta

A MARTA JAAKSON
marta.jaakson@aripaev.ee

Maailma suurim mobiilsidevõrkude tootja Ericsson teatas eile 1550 töökoha koondamisest Rootsis, Eesti Ericssoni töötajaskonda koondamine ei puuduta.

Ericssoni pressiesindaja Mila Nummenpää sõnul ei mõjuta Rootsis tehtavad muudatused teisi üksusi. “Viimase paari aastajooksul oleme pidevalt rakendanud globaalseid energiatõhususe meetmeid kõigis piirkondades ja üksustes. Täna teade on

osa sellest pidevast pingutusest ja mõjutab vaid töötajaid Rootsis,” ütles Nummenpää eile.

Lõviosa töökohtadest tõmatatakse kokku sidevõrkude divisjonis, vahendas agentuur Bloomberg.

Kulukärped. “Me peame tagama oma strateegia elluviimise, mis näeb ette turuliidri positsiooni hoidmist, investeeringuid teadus- ja arendustegevusse ning klientide vajaduste rahuldamist,” ütles Ericssoni personali-juht Rootsis Tomas Qvist. Selle

saavutamiseks tuleb vähendada kulusid ja tõsta efektiivsust.

Mobiilsidefirmad vähendavad investeeringuid võrkudesse, kuna majanduskasvu pidurdumine ja kasvav konkurents aeglustavad abonentide arvu kasvu. Et korvata nõudluse vähenemist ning kasvanud konkurentsi, püüab Ericsson müüa rohkem teenuseid.

Alcatel-Lucent SA, mis teatas läinud nädalal kolmanda kvartali kahjumist, koondab 5500 töökoha ehk 15% oma palgalisest Prantsusmaal.

Eesti Energia AS korraldab avaliku kirjaliku enampakkumise järgmiste Eesti Energia Kaevandused AS-le kuuluvate hoonestusõiguste müügiks

KOHTLA-JÄRVE LINNAS

Kohtla Järve jaam
Järvküla tee 5d
Kohtla-Järve Jaama ühendustee
Kohtla-Järve-Ereda-raudtee
Ereda Jaama Raudtee nr 7
AS Eesti Põlevkivi Ehitus tootmisterritoorium
Kaevandus nr 4 – Kaevandus nr 6 Raudtee

KOHTLA VALLAS

Kohtla-Järve-Ereda-Raudtee I
Kohtla-Järve-Ereda-Raudtee II

Hoonestusõigused müüakse tervikvarana alghinnaga 3 000 000 eurot

Pakkumised saata digitaalselt allkirjastatult e-postiga aadressile hankepakkumused@energia.ee hiljemalt 30. november 2012 kell 11:00

Enampakkumise tingimuste ja objektide kohta saab lisainfot:
Marko Künnapas tel. 5367 6653 Marko.Kunnapas@energia.ee

Eesti Energia

**SUURETTE-
VÕTJA** Hillar
Teder kaks
aastat tagasi
Kiievi Sky
Malli kauban-
duskeskuses,
mille osaluse
müügi üle
käib praegu
kohtuvaidlus.

FOTO: VEIKO
TÖKMAN

0,8
protsenti kahanes
euroala jaemüük sep-
tembris aastataguse
ajaga võrreldes. Eesti
näitas aga euroala
suurimat jaemüügi
kasvu - 9,9%.

Euroopa jaemüük kahanes arvatust enam

**Euroala jaemüük kahanes sep-
tembris prognoositust enam
- müügi kasv Saksamaal ja
Prantsusmaal ei kaalunud üles
kahanemist Hispaanias.**

Eesti oli neid riike, kus müük
kasvas kõige kiiremini.

Jaemüük euroalal kahanes
augustiga võrreldes 0,2%, teatas
eile Eurostat. Agentuuri Bloom-
berg küsitletud 27 analüütikut
oli prognoosinud 0,1% langust.
Aastatagusega võrreldes kaha-
nes jaemüük septembris 0,8%.

Hispaanias kahanes jaemüük
augustiga võrreldes 7,3%. Suure
languse tingis ilmselt septemb-
ri algusest jõustunud käibemak-
su tõus. Augustis kasvas Hispa-
nia jaemüük 3,5%.

Saksamaal ja Prantsusmaal
kasvas müük septembris vasta-
valt 1,5% ja 0,8%.

Eelnenud kuuga võrreldes
kasvas jaemüük ELi riikidest kõi-
ge kiiremini Taanis (2,4%), Ees-
tis (2%) ja Saksamaal ning lan-
ges enim Hispaanias, Portuga-
lis (4%) ja Sloveenias 2,7%.

Aasta baasil oli suurim kasv
Eestis (9,9%), Lätis (7,9%) ja Luk-
semburgis (7,1%). Suurim langus
oli Hispaanias (12,6%), Portuga-
lis (5,8%) ja Sloveenias (4,5%).

Soomes ja Rootsis kasvas
müük eelnenud kuuga võrreldes
vastavalt 1,3% ja 1,4% ning aasta-
tagusega võrreldes 1,9% ja 4,2%.

ARIPAEV.EE

DIVIDEND

Tallinna Sadamat ootamas dividendikärbe

Rahandusminister Jürgen Ligi esitab täna valitsusele eelnõu, mil-
le kohaselt võtab riik tänavu Tallinna Sadamalt 11 miljonit eurot vä-
hem dividende, sest ettevõtte vajab raha investeringuteks.

Tallinna Sadama 2012. aasta riigieelarvesse makstavaks dividen-
disummaks on kinnitatud 44,8 miljonit eurot, eelnõu kohaselt on
uus dividendisumma 33,8 miljonit eurot.

ÖLLETOOTMINE

Carlsbergi kasum Venemaal vähenes

Taani õllepruulija Carlsberg teatas eile, et nende Venemaa turuosa
kasvab, kuid võrreldes eelmise aastaga vähenes kolmanda kvar-
tali puhaskasum. "Venemaal on meil kasvutrend taastunud ning
seal oleme kvartaliga ja aastaga turuosa kasvatanud," ütles Carls-
bergi tegevjuht Jørgen Buhl Rasmussen.

Õlletootja kolmanda kvartali puhaskasum vähenes 284 miljoni eu-
roni (2,14 miljardit Taani krooni). Aasta varem teenis firma kasu-
miks 3,01 miljardit Taani krooni, vahendas Wall Street Journal.

AS Eesti Raudtee korraldab konkursi

ÕIGUSOSAKONNA JUHATAJA

ametikohale,

kelle ülesandeks on ettevõtte õiguslase töö
korraldamine, lepingute ja dokumentide välja-
töötamine ja kooskõlastamine, juhatuse ja
struktuuriüksuste õiguslane nõustamine,
ettevõtte esindamine kohtus ning teistes
riigiasutustes.

Sobiv kandidaat on juriidilise kõrgharidusega,
omab väga häid teadmisi ja kogemust võla- ja
äriõiguse valdkonnas ning tunneb hästi raudtee
tegevust reguleerivaid õigusakte. On analüütilise
mõtlemisoskusega, täpne, korrektne, avatud ja
hea läbirääkimisoskusega. Valdab suuliselt ja
kirjalikult eesti, vene ja inglise keelt.

Ettevõtte pakub uusi ja huvitavaid väljakutseid,
mitmekülgset eneseteostust ja arengut ning
konkurentsivõimelist motivatsioonipaketti.

Kandideerimiseks palun saata 25.11.2012 oma
CV ja senise töökogemuse kirjeldus e-posti
aadressil ele.lepp@evr.ee märgusõna
"KONKURSS".

Lisainformatsioon telefonil 615 8761.

 EESTI RAUDTEE
pidevas liikumises

Ä Kommenteer Vaenuliku ülevõtmise teema on Ukrainas aktuaalne

URMAS SÖÖRUMAA,
USS Security omanik

**Meie Ukraina koduleheküljel
on märgitud, et osutame äri
kaitsemise teenust ebasõbra-
liku sisseimbumise ehk vae-
nuliku ülevõtmise eest.** Uk-
rainas on see teema tõesti hä-
sti aktuaalne. Kõik, kes peavad
endast vähegi lugu ja töötavad
turvaäris, pakuvad sellist tee-
nust – kaitset vaenulike ülevõt-
miste eest. Kuid ausalt öeldes
mingit ottest kogemust selles
valdkonnas USS Securityl ei ole,
võimalik, et mõjub meie "lää-
ne imago.

Ä Mis on mis Arricano projektid

Kokku investeeritud 30 miljonit dollarit.
PRISTAN – Sky Malli kaubakeskus (Kiiev), osa-
lus 50%.

Valmis. Suurim Kiievi kesklinnas asuv kauban-
duskeskus, arendatakse koos kohaliku inves-
toriga. Ehitajaks oli Nordeconi tütarfirma Eu-
rocon. Pindala kokku 113 552 m².

M26 – Rayon (Kiiev)
Pooleliolev kaubanduskeskuse projekt Kiievis,
mida aasta alguses ei olnud veel ehitama haka-
tud. Pindala 22 894 m².

SUN GALLERY (Krõvõi Rig)
Valmis. Pindala kokku 34 012 m².

INTERMALL (Simferopol)
Valmis. Kaubanduskeskus, mille ehituseks Arco
Vara laenas 10 mln dollarit ja nõuab seda nüüd
tagasi. Pindala kokku umbes 27 000 m².

CITY MALL (Zaporizžja)
Valmis. Pindala kokku 22 094 m².

Ootame Teid messile!

INSTRUTEC 2012

XVIII Tallinna rahvusvaheline tootearenduse-, tootmistehnika, tööriista-, allhanke- ja tehnohooldusmess

14. - 16. novembril

Eesti Näituste messikeskuses!

Täiendav info:

Eesti Näituste AS Pirita tee 28, Tallinn 10127 tel: 613 7335 e-post: instrutec@fair.ee www.fair.ee/instrutec

 EESTI NÄITUSED

MAJANDUSKASV

Euroopa
Komisjon kärpis
kasvuproгноosi.Balti riikidel head
väljavaatedSIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Eile Euroopa Komisjoni värsket majandusprognoosi tutvustanud rahandusvolinik Olli Rehn tõstis esile Balti riike, mis on majanduskriisist kiiresti toibunud ja jätkavad jõudsat kasvu, samas kui Euroopa Liidu ja euroala kui terviku majandusväljavaated on kevadega võrreldes süngemaks muutunud.

Euroopa Komisjoni uue prognoosi järgi tuleb euroala tänavune majanduslangus kevadel prognoositust suurem ning jääb tuleval aastal oodatud 1protsendise kasvu asemel heal juhul nulli, sest oluliselt on kärbitud ka euroala suurima kasvumootori Saksamaa majandusprognoosi. Rääkimata raskustes Lõuna-Euroopa riikidest eesotsas Kreeka ja Hispaaniaga.

“Euroopas on käimas raske makromajanduslik kohanemine, mis kestab veel mõnda aega,” ütles Olli Rehn. Kiiremat toibumist eelkõige välisõudluse toel on oodata alles 2014. aastal.

Eestis hakkab kasvu vedama sisenõudlus. Eestile prognoosib Euroopa Komisjon tuleval ja sellele järgneval aastal euroala kiireimat kasvu, mis hakkab perspektiivis jõudma Eesti jaoks optimaalsele tasemele – 4% lähedale.

Kasvu veab sisenõudlus, mis 2014. aastast hakkab enam tuge saama ka ekspordist. Eesti peamised eksporditurud Skandinaavias pääsevad majanduslangusest ning üha positiivsemat rolli hakkab Eesti ekspordis etendama ka Venemaa liitumine WTOga.

Skandinaavia riikidest on tuleval ja sellele järgneval kahel aastal kiireima kasvuga Rootsi, mille valitsus on Euroopas üks vähesi, millel on võimalus ja kavatsus majandust eelarvevahenditega ergutada. Soome kasvuprognose on komisjon samas kevadega võrreldes tagasi löiganud – tule-

Hinnang
Eesti on taas
tasakaalus kasvu teel

TÄNAVUNE SKP kasv oodatust suurem, jääb 2,5% tasemel euroalal alla vaid Slovakkiale

KAHE JÄRGMISE AASTA KASV euroala kiireim, vastavalt 3,1% ja 4%

EELARVEPUUDUJÄÄK kevadel prognoositust väiksem, tänavu 1,1% ja tuleval aastal 0,5% SKPst, 2014. aastal on Eestil ain-sana euroalal eelarve nominaal-ses ülejäägis. Samuti jõuab eelarve sel aastal struktuursesse ülejääki

INFLATSIOON on sel ja tuleval aastal üle 4%, taltudes 2014. aastal 3,3%-le

TÖÖPUUDUS alaneb 2014. aastaks 9%-le, hõive kasvab peamiselt siseturule suunatud sektorites

NOMINAALPALK kasvab tuleval aastal 5,4% ja 2014. aastal 5,8%, reaalpalk vastavalt 1,4% ja 2,5%

ALLIKAS: EUROOPA KOMISJON

val aastal kasvab Soome SKP kevadel prognoositud 1,7% asemel 0,8%.

Kreekal pole midagi head loota. Komisjoni prognoosist joonistub selgesti välja sügav lõhe euroala põhja- ja lõunapoolsete riikide vahel.

Eriti sünged on Kreeka väljavaated, kus tänavune majanduslangus tuleb vähemalt 6% ning jätkab nulli jõudmise asemel enam kui 4% protsendi suurusel langusel ka tuleval aastal. Sellega kasvab Kreeka võlakooorem kevadel prognoositud 168% asemel tuleval aastal 188,4%-le SKPst.

Rehn ei eitanud, et Kreekale käib selline võla-

tase üle jõu ning et vaja on leida lahendus koorma kergendamiseks. Selleks peab aga iga osapool andma oma. Rehn kõneles eile enne seda, kui Kreeka parlamendis läks hääletusele esimene pakett reforme ja kärpeid, mida riigil tuleb teha järgmise laenuosa kättesaamiseks. Teine osa läheb hääletusele pühapäeval, et esmaspäeval kogunevad euroala rahandusministrid saaksid Kreeka suhtes seisukoha võtta. Rehn loodab, et selleks ajaks on ka Kreeka abistajatel üksmeel olemas.

Euroala nn programmiiriikidest näitab kasvu vaid Iirimaa majandus, Portugali ja Hispaania väljavaated on aga oluliselt tumenenud.

Obama võitis presidendivalimised. Teine ametiaeg

Ameeriklastelt teiseks ametiajaks mandaadi saanud president Barack Obama pidas sütitava kõne, kus ta väljendas optimismi, et USA-l on ees paremad päevad, ning veendumust, et riik ei ole nii lõhestatud, kui pelgalt poliitika põhjal paista võib.

Obama selge sõnum oli, et USA jaoks on ees paremad päevad, ehkki tee sinna on konarlik ja raskusi täis.

“Kõigist raskustest hoolimata olen ma tuleviku suhtes lootusrikkam kui varem,” ütles Obama ja lisas, et see pole mingi pime usk ega soovmõtlemine. Lootust on tarvis, et jätkata oma eesmärkide poole püüdlemist.

“Me oleme Ameerika Ühendriigid, me jätkame oma teed üheskoos ja näitame sellega, miks just meie elame maailma parimas riigis,” ütles Obama.

Romney ei saanud muudatus-te toetust. Vabariiklaste kandidaat Mitt Romney kutsus parteisid koostööle, märkides, et sellisel kriitilisel ajahetkel riigi jaoks tuleb inimesed seada poliitikast kõrgemale. Samuti ärgitas ta ettevõtteid investeerima ja töökohti looma. “Valimised on läbi, kuid meie põhimõtted jäävad,” ütles Romney ja lisas, et oleks tahtnud riiki tüürida teises suunas. Ameeriklased otsustasid aga teisiti.

Teiste riigipeade hulgas saatis Barack Obamale õnnitluse ka Eesti president Toomas Hendrik Ilves.

“Euroopa ja Ameerika Ühendriigid seisavad ühiste väljakutsete ees, meie mõlema majandused vajavad uut käiku ja meie julgeolek peab olema valmis tänas-tek, mitte eilseteks ohtudeks,” kirjutas Ilves.

“Euroopa Liidul ja Ameerika Ühendriikidel kui liberaalsetel demokraatiatel lasub kohustus ja vastutus seista meie ühiste väärtuste eest, mida ohustavad nii autoritaarne kapitalism kui ka füüsiline või küberruumi terrorism,” tõdes Eesti riigipea.

ARIPAEV.EE

USA president Barack Obama eile koos esimese leedi Michelle Obamaga tähistamas teiseks ametiajaks tagasi valimist. FOTO:

AFP PHOTO/

RAHANDUSVOLINIK Olli Rehn tutvustas eile uut süngemates toonides Euroopa Liidu ja euroala majandusprognoosi.
FOTO: AP PHOTO/SCANPIX

Ka Hispaania eelarvedefitsiit läheb komisjoni värske prognoosi järgi sihiks seatud eesmärkidest kaugelt mööda, püüdes veel 2014. aastalgi enam kui 6% tasemel. Ka Prantsusmaa ei suuda oma sihtidest kinni pidada, kui praegu valitsuse majanduspoliitikas kavandatavad muutused piisavalt mõjusad ei ole.

Kriteeriumi täitjaid vähe. Rehnil tuli tunnistada, et euroala riikide võlakoorma kasv ei jõua tipust läbi enne tulevat aastat, mil see kerkib keskmiselt 94,5%-le. Maastrichti võlakriteeriumi, kus võlatase ei või ületada 60% piiri, täidavad komisjoni prog-

noosi järgi euroala riikidest tuleval aastal vaid Eesti, Luksemburg, Soome ning Sloveenia ja Slovakkia.

Rehn püüdis eile siiski esile tõsta ka positiivseid arenguid, näiteks seda, et euroalal konkurentsivõimet kaotanud riikides on hakanud palgatase alla tulema. Samal ajal ülejäägis jooksevkontoga riikides, nagu Saksamaa, palgad tõusevad ja sisetarbimine kasvab. Tasakaalutus väheneb nii euroala sees kui ka väliskeskkonna suhtes, märkis Rehn.

Suurematest riskidest tõi Rehn välja USA suure riigivõla, soovides tagasi valitud president Barack Obamale jõudu Ameerika Ühendriikide ees seisvate probleemide lahendamisel.

Palgatõus jõuab hindadesse

Eesti Pank põhjendas oktoobri 4,1protsendist aastast hinnatõusu sellega, et palgakulude kasv jõuab toodete ja teenuste hindadesse ning hinnatõus kiireneb.

“Palga kasv pole seni veel kohanenud eelmise aasta lõpus alanud majanduskasvu ning tööjõu tootlikkuse kasvu aeglustumisega, mistõttu võib edaspidi oodata tööjõukulude edasikandumist toodete ja teenuste lõpphinda ning alusinflatsiooni kiirenemist,” kommenteeris Eesti Panga majanduspoliitika ja -prognoosi allosakonna juhataja Rasmus Kattai.

Võrreldes eelmise aasta oktoobriga mõjutas tarbijahinna-

indeksit enim toit, mis andis indeksi kogutõusust üle kolmandiku.

Swedbanki Balti investeerimiskeskuse analüüsi osakonna juhataja Kristjan Tamla ütles, et tarbijahindade kallinemine oktoobris 0,2% võrra tähendab suure tõenäosusega seda, et tänavune keskmine hinnakasv ei jää madalamaks kui 4%.

Tamla sõnul mõjutavad aasta kahel viimasel kuul hinnakasvu enim ilmselt viimaste nädalate jooksul aset leidnud kütusehindade alanemine ja maailmaturu toiduainete suvise hinnakasvu võimalik edasikandumine tarbijahindadesse.

ARIPA.EV.EE

EL raiskas mullu viis miljardit eurot

Audiitorid leidsid, et Euroopa Liit raiskas möödunud aastal 5 miljardit eurot projektidele, mis ei oleks pidanud rahastust saama, vahendas E24 Wall Street Journalit.

Euroopa Kontrollikoda avastas ELi rahaasju auditeerides, et EL paigutas 3,9 protsenti mullusest eelarvest projektidesse, mis ei vastanud rahastamisreeglitele.

Raha anti näiteks põllumeestele, kes ei pidanud kinni keskkonnareeglitest, ja teadlastele, kes nõudsid kulude katmist, mis polnud rahastatavate projektidega üldse seotud.

Leht märgib, et 2010. aastal raiskas EL 3,7 protsenti eelarvest, mis tähendab, et mullu suhtuti rahastamisse lohakamalt. Euroopa Kontrollikoja ideaalvariandis võiks eksimus ulatuda 2 protsendini ELi eelarvest.

Audit avalikustati väga halval ajal, sest liikmesriikide vahel on kasvamas pinged järgmise eelarveperioodi pärast. Täpsemalt vaieldakse selle üle, kui palju raha peaks üks või teine riik 2014.–2020. aasta eelarvesse panema.

ARIPA.EV.EE

MAJANDUSKASV

Soome SKP kahaneb

Soome SKP on esimest korda 2010. aasta veebruarist kahanenud, kuna euroala võlakriis vähendab Soome kaupade nõudlust ning pidurdab investeeeringuid. Tööpäevade arvuga korrigeeritud SKP kahanes augustis aasta baasil 0,6% võrreldes 0,1%-se kasvuga juulis, teatas eile Soome statistikaamet.

Soomes on ekspordi osa SKPst 40%. Mitu ettevõtet, nagu terasetootja Rautaruukki Oy ja masinatootja Metso Oy, on teatanud koondamistest, tuues põhjuseks vähenenud nõudluse, vahendas agentuur Bloomberg.

INTERNET

Messenger kolib Skype'i

Skype ja Messenger panevad uue aasta alguses üle maailma leivad ühte kappi ja ühiseks nimeks saab Skype. “See tähendab, et miljonid Messengeri kasutajad saavad kõik oma sõbrad-tuttavad nüüdsest Skype'i kaudu kätte, nii tähtides kui ka videokõnesid tehes,” kirjutas Viljar Sepp Skype'i blogis. Selle sammu esimene verstapost oli paar nädalat tagasi välja lastud Skype 6.0 Windowsile ja Macile, mis lubab Skype'i sisse logida ka oma Microsofti kontoga, kirjutas Sepp.

PANGANDUS

ING koondab 2350 töötajat

Hollandi suurim finantsteenuste kompanii ING koondab 2350 töötajat, sest pangandusest ja kindlustuses teenitud kasum vähenes aastaga 64%, vahendas Bloomberg. ING kolmanda kvartali kasum vähenes aastaga 1,69 miljardilt eurolt 609 miljonile eurole. Analüütikud ootasid 846 miljoni eurost kasumit. Kasumit sõid kindlustaja kapitali kaitseks tehtud riskimaandustehingud ja USA üksuse kulud.

TULEMUS

Burberry ületas kasumiga ootust

Eestiski poega esindatud Briti luksuskaupe tootja Burberry poolaasta kasum ületas analüütikute ootusi, vahendas Bloomberg.

Kohendatud maksueelne kasum kasvas aastaga seitse protsenti, 173,4 miljonile naelale ehk 216,2 miljonile eurole. Analüütikud ootasid 169,2 miljoni naelast kasumit. Ettevõtte tõstis poolaastadivendi 14 protsendi võrra, kaheksale pennile aktsia kohta.

MAANTEEAMET

Maanteeamet on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mille tegevuse eesmärk on riigi majanduspoliitika elluviimine riigimaanteede hoiu ja liiklusohutuse valdkonnas, liiklusvahendite keskkonnakahjulikkuse vähendamisele kaasaaitamine ning liiklusregistri, teede registri ja ühistranspordi registri pidamine.

Riigisekretär on välja kuulutanud avaliku konkursi

MAANTEEAMETI PEADIREKTORI ASETÄITJA

ametikohale **LIIKLUSOHUTUSE ja -REGISTRI** alal

Ametikoha peaeesmärk on liiklusohutuse, liiklusregistri ja ühistranspordi valdkonna strateegilise arengu juhtimine.

Kandidaadile esitatavad nõuded:

- magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, soovitatavalt transpordi- või logistikaalane;
- vähemalt kolmeaastane edukas struktuuriüksuse juhtimise kogemus;
- ameti tegevusvaldkonna hea tundmine;
- head majandusteadmised ja eelarve koostamise kogemused;
- head juhtimisteadmised ja oskus kasutada neid praktikas;
- eesti keele oskus C1- või sellele vastaval tasemel ja inglise keele oskus kõrgtasemel või kahe võõrkeele (sh üks neist inglise ja teine prantsuse, saksa või vene keel) oskus kesktasemel;
- laitmatu reputatsioon ja lähtumine riigi huvidest.

Sobilik kandidaat on tulemusele orienteeritud tasakaalukas otsustus- ja vastutusvõimeline eestvedaja, kes vajadusel algatab ja viib lõpule muutusi, on oma tegevuses analüüsist lähtuv, täpne ja usaldusväärne.

Konkursikuulutuse täielik tekst on avaldatud väljaandes Ametlikud Teadaanded (www.ametlikudteadaanded.ee).

Kandideerijatel esitada **26. novembriks 2012** avaldus, elulookirjeldus, tunnistuse või diplomi koopia vajaliku hariduse kohta, omakäeline kinnitus, et kandidaat vastab seadusega kehtestatud nõuetele, ning essee teemal “Kuidas parandada liiklusohutust ning avalikku teenust liiklusregistri ja ühistranspordi valdkonnas – minu tegevusplaan aastani 2015” (kuni 3 lk).

Nõutavad dokumendid esitada Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ametnike konkursi- ja atesteerimiskomisjonile aadressil Harju 11, Tallinn 15072, või e-posti aadressil cv@mkm.ee (märgusõna “MA peadirektori asetäitja konkurs”). Komisjoni esimene koosolek toimub 4. detsembril 2012. Lisainfot saab telefonidel 625 6323 (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium) ja 611 9300 (Maanteeamet).

BÜROOPRAKTIK 2012

Kuidas juhtida aega,
infot ja inimesi!1. PÄEV
4. detsember

Et luua ettevõttele efektiivne ja tõhusalt toimiv taustsüsteem, on vaja:

9.15-9.40 Registreerimine ja hommikukohv

I EFEKTIIVSET TÖÖKORRALDUST

09.40-10.00 Kuidas oma ajast viimast võtta?

Motivaator.ee koolitaja ja konverentsi
moderaator **KAIDO PAJUMAA**10.00-11.00 Praktikum: 5 võimalust parandada
sisekommunikatsiooniMSMedia juht **MART SOONIK**11.00-12.00 Praktikum: 7 nippi, kuidas koosolekut
korraldada parimal võimalikul moelSelge Pilt koolitaja **KRISTJAN OTSMANN**

12.00-13.00 Lõuna

II TOETAVAT TÖÖKESKKONDA

13.00-13.30 Meeskonnatunde loomine ja hoidmine
Nortal personalijuht **KAIRI PAUSKAR**13.30-14.00 Toimiv töökeskond: planeering ja
kujundus Impro disainer ja sisearhidekt
KRISTIINA VOOLAID14.00-14.30 Töötajasõbralik büroo – suured
tulemused väikeste vahenditega
CPD Arenduskeskuse tervisedenduse
projektijuht **EVE REINCKE**

14.30-15.00 Kohvipaus

III HEAD SISEKLIIMAT

15.00-15.30 Praktikum: 4 moodust luua
sünergiat ühisürituste kaudu15.30-16.00 Praktikum: 3 võimalust energia
tõstmiseks
Joogatreenner **TOOMAS ÕUNAP**16.00-16.30 Praktikum: 3 nõuannet
moodsa ja mugava kontoristiili
kujundamiseks
Tallinna Kaubamaja moekonsultant
KIRA VIIES2. PÄEV
5. detsember4.-5.
detsember
2012
Sokos Hotel Viru
konverentsikeskus

09.00-9.30 Registreerimine

09.30-10.15 GourmetExpress tutvustus ja degusteerimine

IV KOMPETENTSEID TÖÖTAJAJAID

	Saal 1	Saal 2	Saal 3	Saal 4
10.15 - 11.45 Praktikumid	Kuidas juhtida infot ja talente? KARL LAAS Upsteemi juht	Kuidas õppida keeli kiirelt ja tõhusalt? OTT OJAMETS Creative Intelligence Group	Mida peab teadma raamatupidaja aastal 2013? Audiitorbüroo DELOITTE MEESKOND	Kuidas vältida tasumata arvete teket? Audiitorbüroo AIVAR PILV MEESKOND

11.45-12.30 Lõuna

V HÄID KONTAKTE – kontaktmess

	Saal 1	Saal 2	Saal 3	Saal 4
12.30 - 13.00	ESTONIAN AIR Kuidas lennupiletitelt kokku hoida	AARIBER Miks valida kontoris mineraalne joogivesi	SEEDER KONSULTATSIOONID Feng Shui kontoris	ARHIIVIKESKUS Dokumendi- ja arhiivihaldus- süsteemid
13.10 - 13.40	A LA CARTE UNIFORMS Kuidas leida kvaliteetsed vormirõivaid	AVATAR Kuidas tagada korrektsed tõlked	ILUSALONG MARIBELL Uued trendid iluhoidluses	FUJITSU SERVICE Kuidas valida personalitarkvara
13.50-14.20	MARKETING SHARKS Kuidas kasutada sotsiaalmeediat ettevõtte huvides	UNIQUE HOTELS Kuidas muuta koolitused või koosolekud sündmusteks	KAFO Parima kohvi valmistamise nõksud	WEBWARE Dokumentide elektrooniline haldus ostuarve näitel
14.30 - 15.10	SPIN PRESS Mida silmas pidada visiitkaartide ja trükiste puhul	TNT EXPRESS WORDWIDE EESTI AS Kuidas kiirkulleri ja transporditeenusega aega ja raha säästa	ANTIFIRE Kuidas tagada kontoris tuleohutus	ORIENT KONTORIKAUBAD Kuidas kontoris säästlikult majandada

Oma võimalusi tutvustavad **ÜHISTEENUSED, BABOR SPA, TAVECO DISAIN, BERENDSEN TEXTILE SERVICE** ja **VUNDER!**

VI TEADMISI JA OSKUSEID

Äripäeva akadeemia –

tutvustame Äripäeva koolitajaid!

10.00-10.35 **KAUPO SAUE, SIGNE VESSO**
Tulemuslik meeskonna
arendamine10.45-11.20 **KAIDO PAJUMAA**
Enesemotivatsiooni kunst11.30-12.05 **TÖNU LEHTSAAR**
Avalik esinemine

12.05-13.00 Lõuna

13.00- 13.35 **ALGIS PERENS**
Virtuaalse koostöö
korraldamine13.45-14.20 **TIINA MERKULJEVA**
Teeninduse juhtimine14.30-15.05 **AIRA TAMMEMÄE**
Teeninduspsühholoogia

VII STIILI JA HEAD TUJU

15.30-16.15 Praktikum: vahuveinide
valimine jõulupidudeks
JOOGIKULLER16.30-17.15 Praktikum: ringkäik Tallinna
Kaubamaja stiilinõustajaga15.30-16.15 Praktikum: ringkäik Tallinna
Kaubamaja stiilinõustajaga16.30-17.15 Praktikum: vahuveinide
valimine jõulupidudeks
JOOGIKULLERIntervjuud esinejatega leiab <http://sekretär.ee/>

Soodushind kuni 29. november (k.a) on 269 eurot (km-ga 322,80 eurot).
Hind alates 30. novembrist on 429 eurot (km-ga 514,80 eurot). Kahe või enama isiku
korraga registreerimisel ühest maksjaettevõttest kehtib hindadele 5% soodustus.
Registreerides ühest maksjaettevõttest 2 osalejat, on kolmas osalus TASUTA!
Info ja registreerimine www.seminar.aripaev.ee või projektijuht Liina Lilleniit,
tel 5699 2025, liina.lilleniit@aripaev.ee

EAKAMAD inimesed on huviga valmis uusi võimalusi proovima, kui nad tunnevad, et neile asi turvaliseks tehakse.

FOTO: VEIKO TÖKMAN

”Eesti pensionärid eelistavad pigem omaealist personali ja kruiisijuhti, rootslased eelistavad, vastupidi, noori ja energilisi.

Tallinki korporatiivklientide müügijuht Katrin Karing

KASULIK

Kuidas turundada seeniorile?

Eakad on järjest olulisem sihtgrupp

ÄLYONA STADNIK, AIRA TAMMEMÄE
aripaev@aripaev.ee

Seenioridele turundamisel kasuta selget sõnumit, eelista paberkanajat ning uuri tarbimisharjumusi. Äripäeva müügiveebi Best Sales müügijuhtide klubi hommikuseminaril analüüsi Tallinki seenioride paketi põhjal eakate segmendi ootuste eripärasid ja ostuvõimet.

Seenioride kruiisid Stockholmis on toimunud Tallinkis neli korda, esimene tänavu märtsis ja viimane oktoobris. “Enne segmendipõhise toote väljaarendamist uurisime põhjalikult vanemate inimeste reisiharjumusi ja ootusi. Üldine arusaam, et pensionäridel pole reisimiseks raha, osutus valeks,” kirjeldas Tallinki korporatiivklientide müügijuht Katrin Karing.

Selgus, et näiteks vanematele inimestele suunatud väljaanne Elukiri korraldab viis välisreise aastas. “Nende reisidele on väga raske kohti saada, nädala või kahega müüakse välja,” selgitas Karing.

Põhjused, miks vanemad inimesed seniajani Tallinkiga vähe reisisid, selgusid küsitluse käigus. Esiteks eelistavad Eesti pensionärid reisida pigem grupiga, Rootsi pensionäride puhul on eelistus vastupidine. Reisimissoovi pidurdavad mõned sihtgrupile ainuomased hirmud. “Kardetakse, et laeval ei saa rääkida eesti keelt, et seal ei saa vajadusel arstiabi, ja üksinda Stockholmgiga tutvuma pigem ei julgeta minna,” tõi Karing välja mõned tüüpilised hirmud.

Oluline on isiklik suhtlemine. Saadud info põhjal kujundati välja spetsiaalne kruiis, arvestades sihtgrupi eripärasid. Karise sõnul on isiklik suhtlemine selle sihtgrupi puhul kõige olulisem. “Lisasime programmi spetsiaalsed üritused, mis toimuvad meie konverentsikeskuses. Alati on kaasas üks “kuulus nimi”, kes meeleolu loob ja õhtut si-

sustab. Meiega on kaasas käinud näiteks Ivo Linna, Boris Lehtlaan, Anne Velli... Juba pardale tulekul võtame pensionärid vastu, juhatame kajutisse, kutsume infotunnile. On oluline kõikvõimalik reisisiga seonduv info üle rääkida, iga inimesega individuaalselt suhelda,” loetles ta kruiisi eripärasid.

Palju müüakse sellele kruiisile üksikuid kohti, ka see nõuab eraldi kombineerimist ja inimeste kokku sobitamist, kui jagatakse ka kajutit. Eraldi kohti müüakse vaid n-ö mees- ja naiskajutitesse.

Lisaks toimub seenioridele Stockholmi ekskursioon. “Oleme valinud nii giidid kui ka tugiisikud laeval spetsiaalselt seenioride eelistusi silmas pidades. Eesti pensionärid eelistavad pigem omaealist personali ja kruiisijuhti, rootslased eelistavad, vastupidi, noori ja energilisi,” rääkis Karing.

Kuidas seenioride kruiisi müüakse? “Oleme teinud infotunde päevakeskustes, reklaaminud oma kruiise sihtgrupi väljaannetes, teinud kruiisidest ülekandeid Vikerraadios, aga käinud ka oma tootepaketti tutvustamas eakate festivalil,” kirjeldas Karing müügivõtteid.

Tuttava soovitus on argument. Sihtgrupi eripära on kõrgem organiseeritus, kontakte saadakse huviklubide ja päevakeskuste kaudu. Palju müüakse kruiisi gruppidele. Kui grupijuht kogub kokku kümme huvilist, saab ta ise reisile tasuta. Nii on Tallinkil juba välja kujunenud edasimüüjate võrk. Vanematele inimestele sotsiaalhoolekannet pakkuva Melore OÜ ühe omaniku ja juhatuse liikme Miina Kallikormi sõnul teevad nad põhiliselt koostööd linnaosavalitsuste sotsiaalosakondadega. “Loomulikult oleme kasutanud ka erinevaid tasuta turunduskanaleid: linnaosade tasuta väljaanded, Tervis Plus ja muud ajakirjad,” tõi ta näitena.

Kallikorm nendib, et põhiline reklaam ja turundamine on toimunud soovitude teel. “Keegi, kes on meiega rahul olnud, soovib meid,” märkis ta. Kuna Melore põhiline klient on eakas, kes ei saa enam kodust välja, siis tihti jõutakse nende teenusteni sugulaste, laste, lastelaste, naabrite kaudu.

Meriton Hotels AS pakub seenioridele sporti-

misvõimalust. “Spordiklubi pakett, mis on mõeldud pensionäridele. Neil on suhteliselt piiramatult vaba aega ja tänu sellele saame neile pakkuda soodsamat hinda ja nad tulevad sellel ajal, kui teised inimesed on tööl,” rääkis Meriton Hotels ASi turundusdirektor Mare Terri-Voogma.

Terri-Voogma sõnul saavad seeniorid sportida päevasel ajal, sest neil on päevane aeg vaba ja siis on spordi- ja veekeskuses rahulik, see võimaldab neile teha ka parema hinnapakkumise. “Kindlasti mitte kõigile, aga väga paljudele on päris oluline see, et saab kokku hoida,” lausub ta.

Sihtgrupp on eripalgeline. Terri-Voogma sõnul on seenioride seas populaarne veeeroobika. “Neil on lihtsam seda teha ja ka kergem,” märkis ta.

Ilusalongi- ja spaapakette pole seenioride jaoks kokku pandud. “Ilusalongis meil ei ole vanusega reguleeritud paketti. Praegu me oleme mõelnud, et nad ei ole esmane sihtgrupp. Mis puudutab näohooldust ja massaaži, siis see käib rohkem luksuskaupe alla. Ilusalongis on hinnatase kõrgem võrreldes spordiklubi teenustega,” selgitas Terri-Voogma.

EMT-le on seeniorid samuti oluline sihtgrupp. “Seenioridele müümisel tuleb aga arvestada, et sihtgrupp on tegelikult mitmekülgne. Varem näiteks müüsimise Seenioripaketti koos spetsiaalse seeniortelefoniga (suured klahvid, häädaabinupp jne) ning see oli ja on siiani ülimenukas telefon eakamate seas,” kommenteeris EMT avalike suhete juht Kaja Sepp.

Kuna aga üha rohkem seeniore, paketi tingimuste järgi üle 60 aasta vanad inimesed, pole siiski üldse häädaabinupu sihtgrupp, vaid täies tööeas uuendusvalmis inimesed, siis nüüd saavad seeniorid paketi juurde valida telefoni kogu EMT valikust. “Peab ütlema, et nutitelefonid on ka seenioride seas väga populaarsed,” märkis Sepp.

Sepp sõnul on seenioripaketil läinud väga hästi. “Kuna paketiga kaasnevad mitmed soodustused, otsustavad paljud sobivas eas inimesed just seenioripaketi kasuks,” sõnas Sepp.

Ä Tasub teada Kuidas müüa ja turundada seenioridele

1. VARU AEGA – oluline on kõikvõimalik info üle rääkida, iga inimesega individuaalselt suhelda. Võib-olla on neil rohkem küsimusi, tahavad, et neile seletatakse asju lahti. Selleks peab valmis olema.

2. SUHTU ISIKLIKULT – tähtis on, et nad tunnevad, et nende eest hoolitsetakse.

3. OLE PERSONAALNE – loo seenioridele eraldi teenindusgrupp. Infotelefonile võiks vastata inimesed, kes on detailideni kursis just selle paketiga. Jagage projektijuhi telefoninumbrit, kuhu saab helistada ka nädalavahetusel.

4. REKLAAM PAPERKANDJAL, on see siis ajaleht või on mingisugune muu kirjalik materjal, mis jõuab nendeni postkasti – need toimivad paremini. Vanemad inimesed ei ole internetis nii aktiivsed ja kõigil neil ei ole ka arvuti kasutamise võimalust.

5. TRÜKI FLAIEREID ja vii neid perearstikeskustesse, apteekidesse jne. Osale näiteks Seenior 50+ messil.

6. SELGESÕNUM – kindlasti peab reklaam ise olema suhteliselt selge. Kindel ja üheselt mõistetav sõnastus asjale, mida pakutakse.

ALLIKAS: MERITON HOTELS
TURUNDUSDIREKTOR MARE
TERRI-VOOGMA, TALLINKI
KORPORATIIVKLIENDIDE MÜÜGIJUHT
KATRIN KARING, MELORE OÜ ÜKS
OMANIKKE JA JUHATUSE LIIGE MIINA
KALLIKORM

KOKKUHOID

Nullmajade buum pakub Eestile ekspordivõimalusi.

Parts: taastuvenergia ei asenda niipea tööstuslikku energiatootmist

AIN ALVELA
ain.alvela@aripaev.ee

Üleilmne nn nullhoonete ehitamise vaimustus võib saada Eesti tehnoloogiafirmade ja ehitusmaterjalitootjate võimaluseks eksporditurge avardada ja piiritagust müüki edendada.

Nn targa maja lahendusi välja töötava ja rakendava OÜ Yoga juhatusel liige Priit Vimberg märkis, et ennekõike taotlevad Yoga targad süsteemid mugavust, kuid samavõrd olulised on ka energia- ja keskkonnasäästlikkus.

Üks lennukamaid mõtteid, mis Yogas ideest tootenäi arenenud, on *smart grid* ehk tark elektrisüsteem, mis paneb kui võlvuäel kardinal liikuma, lülitab sisse valgustuse või elektrisauna, avab uksed või väravad jne. "Oleme selle kõik mitu korda läbi arvutanud – *summa summarum* on lahendused igal juhul plussis, seda siis energia kokkuhoiu mõttes," kinnitas Vimberg. "Meie süsteem on ühekordne ning välistab paralleelsete seadmete vajalikkuse. See annab suure kokkuhoiu."

Yoga toodang tehakse valmis Pärnus asuvas tootmisüksuses. Praegu on käimas dialoog mitme maailmas tuntud tootjaga, kellel teoreetiline valmisolek alustada Yoga väljatöötatud nutikate seadmete ja süsteemide toomist. "Meil on koostöö ja läbirääkimised käimas selliste suurte ettevõtete nagu Elion, TeliaSonera, Ericsson, Intel ja Fortum," kinnitas Vimberg. "Kui kõik hästi läheb, siis varsti saame asjadest konkreetsemalt rääkida ja näha, kas suudame maailmaturul läbi lüüa."

Kui tootearendus koostöös nende ettevõtete osutub edukaks, jagub Yogal ambitsiooni vallutada maailm või vähemasti mingit osa sellest.

Eesti Ehitusmaterjalitootjate Liidu tegevjuhi Enno Rebase sõnul saab kahtlemata ka ehitusma-

NUTIKAID lahendusi tootva OÜ Yoga juht Priit Vimberg näitab juhtpaneeli, mille külge saab ühendada kõikvõimalikke mugavust ja säästuvõimalusi pakkuvaid rakendusi, alates kütte reguleerimisest ja lõpetades läbipääsusüsteemiga.

FOTO: ANDRAS KRALLA

terjalide tootmise vallas teha uuendusi, mis võivad anda võimaluse ekspordit mõnevõrra suurendada, aga olulist pikaajalist panust just üldehitusmaterjalide – betoondetailid ja muud mineraalsed tooted – müügi olulisele hoogustumisele ta praegu valitsevas olukorras siiski ei näe.

"Pigem loobitakse mineraalset toorainet kasutavatele tootjatele keskkonnatasude tõusu näol kaikkaid kodaratesse, mistõttu sellises seisus ma küll kuigi suurt ekspordipotentsiaali suurenemist ei näe," nentis Rebase. "Kes esimesena energiasäästlike materjalide turul jala ukse vahele saab, on ehk paremas seisus, aga selle parema seisuni on kõigepealt tarvis jõuda."

Ta on seisukohal, et pigem võivad ekspordivõimalused avarduda lihtsamini piiri taha viidavale toodangule – ehitusvahud, soojustusmaterjalid, aga mitte betoontoodetele.

Põlevkivienergeetika osa peab üha vähenema. Meie valitsuse liikmel on erinevate energiaallikate edendamise osas üpris erinevad vaatepunktid.

Keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannuse sõnul ei saa energiatõhususe poole püüeldes lähendada niivõrd ELi käskudest, kuivõrd meie vajadustest, mistõttu ei saa igale asjale "hinnalipikut külge panna". "Probleemile tuleb läheneda komplekselt – peame püüdlema hea elu- ja töökeskkonna saavutamise poole," ütles ta. "Valmisolek keskkonnaja energiasäästu investeeringute tegemiseks on olemas, kas või KredExi rahastamistoetuste kasutamise aktiivsust vaadates. Praegu on tänavuseks eraldatud raha otsas, järgmiseks aastaks tuleb seda rohkem planeerida."

Aastal 2020 võiks Pentus-Rosimannuse sõnul taastuvenergia osakaal kogu energeetikaportfellis olla üle 20%, elektri puhul mõnevõrra väiksem. Ta on seisukohal, et põlevkivienergia osakaalu tuleb vähendada. Minister märkis ka, et energiatootjatele suunatud toetuste osakaal peab aasta-aastalt vähenema.

Statistika

Energeetiline kütus ja energia ise üha kallinevad

ettevõtetes tarbitud kütuste hind

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
põlevkivi, €/t	8,12	8,31	8,50	9,33	11,31	11,12	11,2
maagaas, €/tuhat m³	89,2	109,9	145,4	240,7	248,9	283,4	312,8
puiduhake, €/m³	4,47	6,20	7,29	9,97	12,40	12,53	12,97
elektrienergia, €/MWh	48,89	50,94	51,26	56,05	59,44	67,81	72,53
soojusenergia, €/MWh	23,58	27,10	32,15	44,16	44,10	44,29	44,45

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

"Praegu aitame taastuvenergia toetajaid järele sellepärast, et nad jõuaksid teatud ressursini, igavesti nende toetamine toimuda ei saa," kinnitas Pentus-Rosimannus. "Mis põlevkivienergeetikasse puutub, siis sel on korvamat mõju keskkonnale. Põlevkivi kasutamise tulemusena tekib 80% meie jäätmetest, põlevkivi kaevandamine ja töötlemine moodustavad suurema osa meie vee- kasutusest jne."

Taastuvenergeetika on nišivaldkond. Omal ajal valimistel loosungiga "Kodukulud alla!" esinenud IRLi eestseisuse ja volikogu liige ning praeguse koalitsiooni majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts on seda meelt, et absoluutne prioriteet on energiasäästmise vallas kortermajad. Ka tööstus peaks tema sõnul kasutama energia säästmiseks olemasolevaid, sageli suhteliselt lihtsaid võimalusi.

"Hajastustuse üksikud väikesed energiatootjad, mis üle Eestimaa laiali, ei asenda kunagi tööstuslikku energiatootmist," märkis Parts. "Taastuvenergiat ja mikroenergiatootmist ei saa vastandada ei omavahel ega ka tööstusliku energiatootmisega."

10

miljonit eurot eraldas valitsus 2013. aastaks KredExile energiasäästu projektide toetamiseks.

Loe veebist

WWW.ENERGIATARK.EE

Energiakasutamise ja säästmise erinevaid võimalusi tutvustav võrgupaik.

Hoonete soojustarvet annaks 1/3 vähendada

KredEx tutvustab viie nädala jooksul energiasäästu ja selle saavutamiseks raha saamise võimalusi.

KredExi analüüs näitab, et Eesti hooned on valdavalt energeetiliselt ebaefektiivsed, kuna tavalise nõukogudeaegse korterelamu raudbetoonpaneelist välissein on ehitatud vastavalt selle aja ehitusnormidele, mis olid võrreldes praegusega pehmelt öeldes madalad.

Tüüpilise paneelmaja seina soojapidavus on säärestel hoonetel tänapäeva nõuetest kuni viis korda väiksem. Siinsetes korterelamutes on aasta keskmine soojustarve 200–220 kWh/m², analoogse kliimaga arenenud tööstusriikides aga kolmandiku võrra väiksem.

KredExi eluasemedivisjoni juhi Mirja Adleri sõnul on järjest kallinev energia mitte ainult ajendanud, vaid lausa sundinud elanikke oma eluasemeks ole-

vaid kortermaju senisest tõhusamalt soojustama.

“Elamu renoveerimine on kokkuvõttes nii isiklikus kui ka riiklikus mastaabis, samuti parandab see ruumide sisekliimat,” ütles ta. “Renoveerimine tasub ette võtta komplekselt, oluline on korradada ka kütte- ja ventilatsioonisüsteem. Energiasääst ei tohi tulla halvema sisekliima arvel, kuna see avaldab olulist mõju elanike tervisele.”

Adleri sõnul alustab enamik kortermaju suuremate remonditöödega kevadel, seega on sügis ja talv just õige aeg järgmise aasta plaanide tegemiseks.

“Remonditöödega võimalikult suure energiasäästu saavutamiseks on mõistlik eelnevalt spetsialistide käest nõu küsida, mida ja millises järjekorras teha. Samuti on praegu Eestis parimad laenuitingimused korterelamute rekonstrueerimiseks,” lisas Adler.

Ä Tasub teada

Säästuinvesteeringute tasuvus pika vinnaga

SOOJATOOTMISE tasuvusaeg jääb vahemikku 7–10 aastat, soojatrassi rajamise puhul aga koguni kuni 40 aastat, kortermaja soojapidavuse investeringu keskmine tasuvusaeg on KredExi hinnangul 17–20 aastat.

NZEB HOONE – Üleriiklik avatud (innovatsiooni) konkurss – Big Green Challenge (BGC) – mil-
lel üks mõõdetav eesmärk – CO₂ emissioon.

EUROOPAS on 2000 vati ühiskonna idee arendamises üks aktiivsemaid riike Šveits.

KÕIGE olulisemad valdkonnad

2000 vati ühiskonnamudeli saavutamisel on transport, hooned ja energia.

OPTIMAALNE oleks, kui iga inimene tarbiks päevas maksimaalselt 2000 vatti primaarenergiat, Euroopa keskmine on 6000, USAs koguni 12 000 vatti.

MAISI ja loomaliha primaarenergia sisalduse vahe on umbes 60kordne.

2000 VATILE vastab kaks tundi päevas sooja duši all viibimist või 64 km autosõitu või 3,5 kg loomaliha tootmine.

ALLIKAD: ARENGUFOND, KREDEX, ÄRIPÄEV

liginullenergiatarve tähendab sisuliselt energiaefektiivsuse ja lokaalse taastuva energia summat.”

Kurnitsi kinnitas, et vähemalt Kesk-Euroopas ei tähenda nullenergia majade rajamine ehitushinna tõusu, küll aga meie kliimas, kus soojustusele tuleb märgatavalt rohkem raha kulutada.

Ta toob näiteks Helsingisse rajatud büroohoone, mille ehitusmaksumuseks kujunes 2430 eurot m² kohta, kogu hoone püstitamine kujunes 2–3% tavalisest kallimaks. Laias laastus peaks liginullenergia hoonete rajamine kujunema kallimaks 200 eurot m² kohta.

Pealinna on projekteeritud üks nullhoone. Eli-taarsetele, kõrgtehnoloogiaga varustatud büroohoonetele vastukaaluks on Kurnitski hinnangul võimalik ehitada ka keskklassile jõukohaseid nullenergia eramaju, nende rajamine ja detailide tootmine on tema sõnul ka Eesti tootmisettevõtete tulevikuks potentsiaalne ekspordivõimalus.

Eestis on siiani projekteeritud üks liginullenergia hoone – Tallinna, aadressile Suur-Ameerika 1 krundile planeeritud kaksiktornidega büroohoone.

“Maksimaalse energiatõhususe saavutamiseks tuleb projekteerimise faasis kasutada ära kõik võimalused ja nipid, samas peab arvestama, et projekteerimine on keerulisem ja ehitusaeg pikem,” rääkis Kurnitski. “Energiasäästliku hoone rajamine pole kindlasti kiire kasumi teenimise võimalus.”

Arengufondi energia- ja rohemajanduse ekspert Madis Org tõdes, et energia säästmise vajaduse tingib eelkõige maailma elanikkonna ning ressursikasutuse suurenemine, mis survestab keskkonda.

“Tõhusad energiasäästu lahendused eeldavad koostööd kogukonnas, ainult selles peitub energiatõhususe tulevikupotentsiaal,” selgitas Org. “Oma osa mängib ka see, kuidas suudetakse kiirendada uute, mõistlike majandamisviiside omaksvõttu ühiskonnas. Oluline on pilootprojektide õnnestumine, millest teised saaksid eeskuju võtta.”

Ä Debatt

Üheselt mõistetav energeetikakurss Eestil siiani puudub

Energiasäästu nädala esmaspäevasel avaüritusel väitlesid majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts ja keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus energiatootmise ja -säästu valikute üle.

JUHAN PARTS
majandus- ja kommunikatsiooniminister

Ma olen n-õ tehnoloogianeutraal ja olen seisukohal, et peame lähtuma reaalsest võimalustest ning seisma kahe jalaga maa peal.

Kui me oleks väga rikkad, võiksime Mustamäe maha lammutada ja uue elamispiirkonna ehitada. Kortermajad, mis vajavad rekonstrueerimist, sh soojustamist, moodustavad umbes 70% kõigist kortermajadest. Kümme protsenti neist on suhteliselt lootusetus seisus, ülejäänute puhul peame lähtuma meie käsutuses olevatest võimalustest. Igal asjal peab hinnalipik küljes olema.

Nullenergia majade poole tuleks liikuda samm-sammult, sest vaieldamatult käib nende rajamine kõvasti tarbija rahakoti pihta. Sestap on valmisolek selleks veel kaunis nigelal järjel. Aga koostöös TTÜ teadlastega asjad ikkagi edenevad.

Kõige rumalam tee on nime-tada mind mingiks põlevkivi-fänniks. Tegin väikese arvutuse – kui kõigile Eesti kortermajadele paigaldada päikese-paneelid, siis oleks nendega võimalik katta vaid ligikaudu 2,4% kogu riigi energiavajadusest.

Selliste n-õ roheliste lahenduste puhul räägime energiatootmise nišivaldkonnast, tööstuslik energiatootmine on hoopis teine teema ja see peab meile niikuinii jääma.

KEIT PENTUS-ROSIMANNUS
keskkonnaminister

Kui Eesti inimesed koostavad murede esikolmiku, näeb see välja umbes selline: liiga väikesed sissetulekud, liiga suured elektri- ja soojaarved, liiga vähe vaba aega. Energiatõhusus ei ole seetõttu lihtsalt sõnakõls, vaid võimalus paljude eestlaste elukvaliteeti parandada. Sellest aga poleks suuremat kasu, kui seisame küll kahe jalaga maa peal, ent olemas samal ajal põlvist saati poris.

Kuna ligi pool Eestis tarbitavast energiast kulub kodumajapidamistes, tuleb eelkõige just sinna investeerida. Meie paneelmajade keskmine vanus on 25–35 aastat ning ei ole realistlik, et lammutame kõik need energiad lekkivad majad kohe maha ning ehitame uued ja säästlikud asemele. Ennekoike tuleb tähelepanu suunata ikkagi olemasolevate majade soojustamisele.

Lahendus ei ole see, et tarbime energiat küll ülisäästlikult, aga seda tootes raiskame ressursse ja kahjustame keskkonda. Kui tahame energiamaajanduses tõesti säästlikud olla, peame ümber mõtestama ka praeguse põlevkivil põhineva energeetika: see saastav ja tarbija jaoks koormav energiatootmise viis ei ole õige pea enam vabal turul konkurentsivõimeline.

**Tööstus-
uudised**
www.toostusuudised.ee

Vajad **PLASTIKUST** toodet?

info@plast.ee, tel 58 518 778
www.plast.ee

KOOLITUS

Seminar tööstuslikest IT-süsteemidest

CAD-Süsteemide OÜ korraldab 14. oktoobril tasuta seminari, kus tutvustab kõrgete nõudmistega tootjale orienteeritud CAD/CAM-tarkvara Alphacam uut versiooni.

Laialdane valik tööstustrategiijaid, postprotsessorid kõigile tuntud kontrolleri- ja parameetiline mahtmodelleerimine, VBA tugi ja suur hulk turul saada olevaid lisamooduleid teevad Alphacamist platvormi IT-lahendustel põhinevale tänapäevasele paintootmisele.

Seminar on mõeldud tööstureile, kelle jaoks maksimaalselt tuunitud CNC-tootmine peaks olema konkurentsieelis. Hea võimalus neile, kes vajavad ideid äsja soetatud CNC-pingi tarkvara osas.

MESS

Nädala pärast algab Instrutec 2012

14.–16. novembril toimub Eesti Näituste messikeskuses 18. Tallinna rahvusvaheline tootearendus-, tootmistehnika-, tööriista-, allhanke- ja tehnohooldusmess Instrutec 2012.

Instruteci ekspositsioon ning messil toimuvad teabe-, nõustamis- ja koolitusüritused annavad ülevaate Eesti metalli-, masina-, apa-raadi- ning puidu- ja saetööstuse seisundist ja arengupotentsiaal- list, teisalt aga toovad asjatundjani teiste riikide uusimad teadus-, tehnika- ja tehnoloogiasaavutused.

PIIMANDUS

Piimafoorum valgustab sektori olukorda

Homseni on avatud registreerumine 14. novembril Tartus Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja korraldusel toimuvall piimafoorumil osalemiseks.

Räägitakse MAKi raames piimandussektori toetamisest, meie piimatootjate konkurentsivõimest, piimatehnoloogia arendustööst ja muudest mõiste piimandus alla kätketud teemadest.

CEDO
KAUBANDUS

TÖÖRIISTAPOOD

1691

www.cedo.ee

Tööstustarvikuid igale seadmele

VARSON
TÖÖSTUSTARVIKUD

OÜ VARSON TALLINN
Tähnase tee 2
Peetri küla, Harjumaa
tel 601 4594, info@varson.ee

PÄRNU
Ehitajate tee 8
tel 444 0010
edgar@varson.ee, tartu@varson.ee

TARTU
Ringtee 27
tel 733 9811

www.varson.ee

CERTEX
Tõste- ja koormakinnitustehnik

The Lifting KnowHow

TERASTROSSID

1mm-72mm,
erinevad pinnakatted
ja roostevabad

CERTEX EESTI OÜ
Peterburi tee 47
Tallinn 11415

www.certex.ee
tel 6062 499
faks 6062 599
info@certex.ee

ÄRIPÄEV 8. november 2012

toimetaja Vilja Kiisler tel 667 0182, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

ÄRILAUSE

» **Jaanus Vihand: Inimesed eelistavad oma-
maist ja on patrioodid, kuni neil sellest min-
git kasu on.**

ETK uus juht, keda tuttavad hoiatasid “kolhoosi” astumise eest, kinnitab, et ETK pole välismaistele ketipoodidele mõni kerge saakloom.

ÜKS KÜSIMUS

Eilne Äripäev kirjutas, et majandusminister Juhan Parts laseb Neinar Selil Eesti Olümpiakomitee presidendiks saamisel valida, kas Tallinna Sadam lõpetab EOKga seotud sponsorlusprojektid või peab Neinar Seli riigifirma nõukogust lahkuma. Viimast Seli aga teha ei kavatse. Kas Seli peaks olümpikakomitee presidendiks saadeks sadama nõukogu juhi tööst loobuma?

EIKI NESTOR
riigikogu rahanduskomisjoni liige, sotsiaaldemokraat

Ma loodan siiralt, et EOK presidendiks valitakse hoopis Madis Kallas. Mulle meeldiks, et olümpiakomitee esimehel poleks selgeid ärihuve. Isegi, kui ta tegutseb parimate kavatsustega, siis kahtlused võivad seda segada. Ja Neinar Seli puhul selline kahtlus jääb. EOK presidendiks saades võiks ta selle koha pealt ära astuda küll.

KALLE PALLING
Eesti Energia nõukogu liige ja riigikogu liige, Reformierakond

Minu arvates ei peaks riigile kuuluvad äriühingud üldse nii hoogsalt sponsorraha jagama. Vähemasti ei tohiks see olla nõukogu pädevus. Sellisel juhul ei ole mingit konflikti. Kuulun ise Eesti Energia nõukogusse ega kujuta ette, et peaksime hakkama otsustama tuhande või kahega kellegi toetamist. Siis ei jääks enam tõsiste asjade jaoks aega.

JAAN PILLESAAR
ettevõtja

Ma ei tunne Tallinna Sadama ja EOK vahelisi suhteid piisavalt hästi, et oskaks olukorda kommenteerida. Võin öelda, et ma ise olen ka elus olnud olukordades, milles mul on mingil põhjusel tekkinud huvide konflikt. Sellistel puhudel olen ennast kas otsuste tegemisest taandanud või siis ühest positsioonist loobunud.

LUGEJA ARVAB

» **Valimistel osalevad võimugrupeeri-
gud, mitte erakonnad. Varjatult rahastatakse võimugrupeerin-
gud, mitte tuhandete liikmetega
erakondi.**

Kommentaart artiklile “Meelis Mandel: kesine parteivalik kinnistub”

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Vainu Rozental,
vainu.rozentala@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
**Seminarid, käsiraamatud,
Raamatuklubi ja infolehed:**
tel: (372) 667 0207,

faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Ainult Äripäeva paberlehe tellija
saab lugeda Eesti parimat majanduslehte digiversiooni **Internetis, iPadis ja nutitelefonis.**
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetust kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Estonian Air aastal 2012: soovmõtlemine ja tegelikkus

Eelmise nädala uudised **Estonian Airst (EA) jahmatasid paljusid.** Kuid mitte kõiki. Arvamused EA strateegilisest suunast ja selle jätkusuutlikkusest lahknesid ennegi oluliselt. Idee “Tallinna lennujaam sõlmjaamaks” toetajad olid veendunud, et Tallinnast saab kiiresti rahvusvaheline sõmlennujaam, mille kaudu põhjamaalased lendavad Euroopa südamesse, ja tulevikus kasutavad Aasia-Euroopa-Ameerika reisijad just Tallinna lennujaama kui geograafiliselt sobivaimat ümberistumiseks.

Skeptikud väitsid, et põhja-lõuna ja ida-lääne transiit ei saa olla edukas, sest vajab sadu kordi suuremaid investeeringuid kui need, milleks on suutelised EA ja Eesti riik, nii et otselennud Aasiasse ja Ameerikasse tuleks unustada. Pealegi pole ükski Kesk- ja Ida-Euroopa lennufirma sellise strateegiaga edukas olnud – kuigi peaaegu kõik on proovinud.

Vaatleme fakte. Tallinnast toimuvad novembris liinilennud 38 sihtkohta ja siia lendab 13 lennufirmat (USA puhul on samasse gruppi kuuluvad regionaalsed lennufirmad kokku liidetud; suvised hooajalennud arvesse võtmata). Pärast eelmise nädala uudiseid hakkasid kõlama paanikakellad – otselendudega kaetud sihtkohtade arv väheneb oluliselt.

Jama tõesti, aga kas me ikka oleme seni helitanud realistlikke lootusi? Meile meeldib alati ennast võrrelda muu (ja eriti “arenenud”) maailmaga. Maailma suurim lennundusturg on USA. Teeme võrdluse. Tallinna lennujaama reisijate arv on 2012. aastal 2,2–2,3 miljonit reisijat. Tallinna 38 sihtkoha asemel toimuvad regulaarsed liinilennud USA analoogilise suurusega lennujaamades (1,8–2,4 miljonit reisijat aastas, võrdluses 6 lennujaama) 12–20 sihtkohta ning neid teenindab 6–7 lennufirmat ehk üle kahe korra vähem. Tallinn kui ELi liikmesriigi pealinn meelitab küll veidi rohkem lennufirmasid, kuid turu suurusest ei saa üle ega ümber.

EA kvartaliaruanne andis teada, et iga reisi jaoks maksis pileti eest keskmiselt 101 eurot. Firma nulltulemuseks oleks aga pidanud maksta 20 eurot rohkem. Või oleks pidanud oma lendudel vedama kvartalis 52 600 lisareisijat, mis oleks viinud aga lennukite keskmise täitumuse 90%ni, mis EA ärimudeli ning nädalasiseste kõikumis-

ERKI URVA
Estonian Airi president 2002-2005

» **Asjaga seotud inimesed võiks tõdeda, et on muinasjuttude uskumiseks liiga vana.**

te puhul oleks jäänud unistuseks. Seega olid kas tulud reisija kohta liiga väikesed või kulud liiga suured. Kahjuks tulu reisija kohta III kvartalis isegi vähenes eelmise kvartaliga võrreldes.

Kõrvutame neid arve airBalticu III kvartali aruandega: keskmine tulu reisija kohta 10 eurot rohkem ehk 111 eurot ja nullijõudmise tulu reisija kohta oleks olnud 103 eurot EA 121 vastu. Ehk siis eeldades, et numbritega pole trikitatud (mida mitteaudeiteeritud numbrite puhul aeg-ajalt ette tuleb), suutis airBaltic tegutseda EAs oluliselt efektiivsemalt ja tulusamalt. See ongi peamine murede allikas. Pole olulist vahet, kas on tulud liiga väikesed või kulud liiga suured – mõlema probleemiga tuleb tegeleda.

Kas väljapääsu polegi? Olen täiesti nõus Erki Raasukese kurva tõdemusega, et kui oleks võimalik aega 15 kuud tagasi pöörata, siis oleks elu palju rõõmsam. Kahjuks pole see võimalik. Väljapääs siiski on. See on väga valus ja seotud ilmselt paariaastase tagasilöögiga reisijate huvides (kes seni reisimise finantseerimisel nautinud maksumaksjate panust). Kuid kui kodu on korda tehtud, siis võib jälle kasvama hakata.

Aga Tallinn kui transiidisõlm? Tegemist on usu küsimusega. Mina sellesse lühemaajalises ja keskmises perspektiivis ei usu. Mõningane transiit säilib ja seda tuleb arendada. Kuid kui lennujaam püksirihma kõvasti pingule tõmbab ning kõikvõimalikke lennufirmade tasusid alandab, siis ehk leitaks täiendavaid huvilisi siia lendama ning tehtaks elu kergemaks ka EA-le. Elu on kahjuks näidanud, et välismaised vedajad tulevad siia pigem koort riisuma või valdavalt siinseid reisijaid oma kodusõlmedesse vedama. EA transiidikatsetuse tulemust aga oleme juba näinud ja hakkame ilmselt seda üheskoos kinni maksma.

Lõpetuseks kaks unistust. Loodan väga, et need reisijad, kes viimase pooleteise aasta jooksul on nautinud (ja naudivad järgmise suveni) alla omahinna ostetud pileteid, jätkavad edaspidi veidi kallimate piletite soetamist. Kahjuks ei ole sellel unistusel vist antud täituda, paljude kaugete väikelinnade reisijaid me siin varsti ilmselt enam ei näe.

Ja ma soovin, et paljud asjaga lähiminevikus seotud olnud inimesed vaataksid korraks peeglisse ning tõdeksid: “Ma olen tõesti juba liiga vana, et muinasjutte uskuda.”

REPLIIK

Sotsid on lootusetult hiljaks jäänud

**Jah, Eesti poliitika on omade-
ga täiesti ummikus.** Jah, mõõt on täis, kannatus katkemas. Aga erakorralised valimised, mida sotsid algatada püüavad, ei ole paraku mingi lahendus.

Esiteks, sotsid on oma jutuga lootusetult hiljaks jäänud. Reformierakonna rahastamiskandaalist poliitilist profiiti lõigata oleks neil võimalik olnud kohe alguses avaldusega, et nende erakonnas pole mingit varjatud rahastamist olnud ja ei ole ka praegu. Kuna nad seda ilmselt kinnitada ei saa, peab Mikser piirduma Ansipi stiilis

VILJA KIISLER
arvamustoimetaja

» **Aeg uue poliitilise
jõu esiletulekuks on
küps, aga tulijaid ei
paista kuskilt.**

jutuga, et tema ei tea, et tema ajal oleks olnud. See ei veena.

Ikka ainult ühed ja samad. Teiseks, erakorralistel valimistel saaks ainult uuesti valida neid samu erakondi, sest uut poliitilist jõudu ei ole peale tulnud. Saaks ümber mängida neid samu end määrinud parteisid, mille vastu avalik pahameel suundub.

Laiemalt võttes ei ole asi mitte ainult Reformierakonna mõõdutundetus arrogantuses ega isegi mitte rahastamises, vaid selles, et partokraatlik

demokraatia on omadega tupikusse jõudnud.

Uut poliitilist jõudu, mida pikisilmi oodatakse, ei paista aga kusagilt. On aktiivsed inimesed, kes on võimelised oma pahameelt väljendama meeleavalduste korraldamisega. On nn mittepoliitilised poliitikud, kes ajavad vaikselt oma asja, aga ei hakka süsteemi sisenemisega käsi määrima. On arvamusi liidrid, kes räägivad asjast, aga ise poliitikasse ei lähe. Aeg uue poliitilise jõu esiletulekuks on küps, aga tulijaid ei paista kuskilt.

FOTO: SELI JA SAVISAARE SALAKOHTUMINE. Suvel jäid Neinar Seli ja Keskerakonna esimees Edgar Savisaar Kroonika fotograafi fotoobjektiivile ette. See kohtumine on tekitanud mitmeid spekulatsioone. **KES ON NEINAR SELI?** Tõenäoliselt valitakse Eesti Olümpiakomitee presidendiks Neinar Seli. Äripäev kirjeldab, kuidas alustas Seli oma äritegevust.

ETK UUS JUHT: MIND HOIATATI KOLHOOSI ASTUMISE EEST. ETK juht Jaanus Vihand, keda tuttavad "kolhoosi" astumise eest hoiatasid, peab uut töökohta perspektiivikaks. **TEDER SATTUS KIIIEVIS VAENULIKU ÜLEVÕTMISE OHVRIKS.** Hillar Teder kaotas vaenuliku ülevõtmise tõttu kontrolli oma Kiievi Sky Malli kaubanduskeskuse üle.

KOMMENTAAR

Taskilale said saatuslikuks siinsed olud ja liigne avatus

Tero Taskila, lennundusvaldkonnas fantastilise eruditsiooniga spetsialist, on töötanud mitmes tunnustatud ettevõttes, sh Lufthansa Consulting, Qatar Airways, Gulf Air. Kui Taskila oleks lennuettevõtte juht näiteks Kataris, kus maailma parimate spetsialistide palamine ja vajadusel meeskonnada lisamine ei ole probleem, siis oleks uus, põhjalikult ette valmistatud innovatiivne strateegia kullaga ääristatud, ilma et Taskila oleks pidanud selleks eriti pingutamagi.

Eestis aga ootas Taskilat teistsugune olukord. Firma, kus töötajate arvu oli juba ennegi vähendatud ning mis oli väsinud võitlusest lennuettevõtete ellujäämise nimel ja katkestanud üksustevahelise dialoogi, vajas tugevat eestvedajat ja kreatiivse meeskonnatöö keskonna loojat.

Meeskonna loojat Taskilast ei saanud. Strateegia valmimine venis ning seetõttu lükkus edasi ka rahastust, mis oli vajalik lepingu sõlmimiseks õhusõidukite hankimiseks. Samas sundisid turundushuvid lennuettevõtet alustama piletide müü-

ALLAN NÕMMIK
Eesti Lennuakadeemia lektor

Estonian Air vajab meeskonnatöö keskonna loojat, aga seda Taskilast ei saanud.

giga ja see toimus ilma, et oleks sõlmitud kindel leping õhusõidukite hankimiseks.

Alustati ka CRJ 900 pilootide tüübikoolitusega. Kanada eksporditoetuste agentuur (EDC), mis pidi tehingut finantseerima, ei ole heategevusorganisatsioon. Teades, et Estonian Air on sundseisus, polnud EDC-l motivatsiooni soodsaid tingimusi pakkuda. Uute lennukite tellimisega Embraeri lennukitehaselt jäädgi hiljaks. Olukorra päästmiseks liisiti Finnairilt neli Embraer 170 tüüpi lennukit. Istekohti on sellel lennukil 76, eelnevalt soetatud CRJ-900-l

aga 88, kuid kütusekulu on CRJ 900-l mõningatel lennuliinidel lennates isegi väiksem. Seoses lennukitüübi vahetusega tekkisid ka märkimisväärsed pilootide ümberõppe kulud, seekord Embraerile.

Avatus maksis kätte. Moodsad juhtimisteooriad rõhutasid avatuse tähtsust. Kuid see ei sobi igas kontekstis. Taskila avaldas 2011. aasta juulis infot, et Estonian Air kaalub Soome sihtkohti, sh Oulut, Turut. Juba augustis kuulutas Finnairi osalusena lennuettevõtte FlyBe Nordic välja, et alustab vastu talvelende Soome regionaallennuväljadele. Kaetud said kõik magusamad sihtkohad: Turu, Tampere, Oulu, Vaasa. See kitsendas oluliselt Estonian Airi võimalusi. Samal ajal kui Estonian Air otsustas väiksemate Soome regionaallennuväljade kasuks, katkestas Flybe kõik lennud Tallinnast Soome regionaallennujaamadesse. Ilmselt oli Soome konkurendil, mida karta. Ei pea olema spetsialist, et teada: Oulu on oluliselt suurema potentsiaaliga sihtkoht kui Kajaani. Seekord läks "avatuse" päris palju maksma.

EDUKAS EESTI

Loome sotsiaalse sidususe ministeeriumi

Paremate inimestevaheliste suhete nimel ja riigisiseste usaldussidemete edendamiseks tuleb luua sotsiaalse sidususe ministeerium. Uus ametkond võtaks endale muu hulgas senise regionaalministri ja varem eksisteerinud rahvastikuministri funktsioonid, kuid ülesandeid oleks rohkem.

Sotsiaalse sidususe ministeeriumi ülesanne on juhtida riigistruktuuride ja eraettevõtjate tähelepanu noortele inimestele, kelle õhin ja värsked ideed on väärtus ning potentsiaal igale ettevõttele, mis seab endale kaugemad eesmärgid. Jättes kooli lõpetanud inimesed tänavale, kaotavad nad usu võimalusse end Eestis realiseerida.

Kogemus hinda. Eesmärgiks tuleb seada haarata uuskasutusse keskealiste ja vanemate inimeste kogemused ja elutarkus, mis on iga ühiskonna kullafond; juhtida tööandjate ja otustuskodade tähelepanu asjaolule, et inimesed tunnustatakse vanaks aastakümneid en-

AIMAR ALTOSAAR
arindustaja, Altosaar & Bernadt OÜ

Edukas Eesti

Tuleb tagada, et poliitiline võim oleks pidevas suhtluses ühiskonnaga.

ne, kui nende tegelik töövoime langeb.

Tuleb tagada, et poliitiline ja avalik võim oleksid pidevas suhtluses ühiskonnaga ning vajalikke muutusi kavandataks koos asjassepuutuvate inimeste ja organisatsioonidega. Taastada tuleb ühistute kui tõhusa ja ühiskonna sidusust suurendava ettevõtlusvormi maine ning luua nende arenguks piisavad tingimused.

Tuleb ka veenda ettevõtjaid

ja organisatsioonide juhte kasutama tänapäevaseid tootlikkuse suurendamise meetodeid. Sotsiaalse sidususe ministeerium peaks tekitama koostöö-õhkkonna ametkondade ja ministeeriumide vahel, stimuleerima riiklike ettevõtlusfondide kaudu koostöövõrgustike ja ühenduste loomist, õpetama ühiste sihtide seadmise oskust.

Noored ettevõtlikuks. Tuleb võtta tõkkes ettevõtlusvabadusest, mis on kuhjunud õiguskaitseüsteemi bürokratiseerumise tõttu. Ettevõtlus tuleb muuta noorte eelistatuimaks eluvalikuks. Tegutsemis- ja riskijulgust tuleb kasvatada algkoolist alates. Eesti muutumine sidusa ühiskonnaga ja kõrge elukvaliteediga timmitud riigiks ei toimu üleöö. Sotsiaalse sidususe ministeeriumi loomine oleks tugev signaal kõigile, kes tahavad näha Eestit edukaks ja hubase riigina.

ARTIKKEL ILMUB EMT, TALLINNA KAUBAMAJA, SAMPO PANGA JA ÄRIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI "EDUKAS EESTI" RAAMES.

8. november 2012 ÄRIPÄEV
toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

Äri
teenuste
rubriigi
standardreklaam
42x57 mm hinnaga 30€

Reklaami tellimine:
reklaam@aripaev.ee
Tel 667 0105 • faks 667 0200

ML-TRANSPORT

Osakoormate vedu tagaluukautodega TALLINN – HELSINKI – TALLINN

Enne kl 12 tellitud veos järgmisel tööpäeval sihtkohas!

tel: +372 505 5074
info@mltransport.ee
www.mltransport.ee

EST KINNISVARA

OSTAME ÄRIKINNISVARA OBJEKTE TALLINNAS ja TARTUS

Pakkumised saata:
joel@estkinnisvara.ee
Joel Peetsu, tel 527 9206
eva@estkinnisvara.ee
Eva Kams, tel 529 1451
Heki 21, 50115 Tartu
www.estkinnisvara.ee

kiire tee vastusteni
www.raamatupidaja.ee

KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 900 1727 • 24 h

Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis: www.hiromantia.eu

Äripäeva käsiraamat
teadjalt tegijale
kasiraamat.aripaev.ee

Telli ajakiri
Rp RAAMATUPIDAMISE PRAKTIK

Novembris:

Olulised muudatused maksumenetluses
Maret Hallikma, advokaadibüroo Red vandeadvokaat

Töötaja maksusäästlik motiveerimine
Kelli Ristal, advokaadibüroo ENTSIK & PARTNERID advokaat

Käendus ja garantii
Ott Aava, advokaadibüroo Borenus advokaat

Äripäev Tellimine ja info: tel 667 0099 • rp.aripaev.ee

TÕUSJA

Euro Stoxx 50 suurim tõus- ja oli eile Prantsuse suur- panga aktsia.

BNP Paribas

39,88 EUR +2,22% ▲

LANGEJA

Sama indeksi suurim lange- ja oli Saksamaa suurima pan- ga aktsia.

Deutsche Bank

34,725 EUR -3,46% ▼

ÄRIPÄEV 8. november 2012

toimetaja Fredy-Edwin Esse, tel 667 0171, e-post fredy-edwin.esse@aripaev.ee

A Pane tähele **4 soovitus säästude** **paigutamisel**

1. MAKSA kõigepealt kohe tagasi kõikvõimalikud kõrge intressiga krediitkaardijäägid, tarbimislaenud ja järelmaksud. Ei ole mingit põhjendust raha kogumiseks arveldus- või tähtajalisele kontole praeguses nullintressidega keskkonnas, kui teiselt poolt tuleb laenukohustuste eest maksta ca 16%-list intressi;

2. KUI kõrge intressiga laenudest on vabanetud, pane kõrvale likviidsuspuhver 3-6 kuu kulutuste ulatuses;

3. PÄRAST esimese kahe sammu astumist paiguta oma vaba raha vastavalt investeerimiseesmärkidele ning kasuta ära maksusoodustused. Tavapärast on tähtsaimateks investeerimiseesmärkideks pensioniks säästmine ning laste hariduse/elluastumise jaoks kogumine. Maksa vabatahtlikku pensionifondi maksimaalne maksusoodustust andev summa – 15% oma sissetulekust, kuni 500 EUR kuus (6000 EUR aastas).

4. ÜLEJÄÄNUD raha investeerimiseks vali raha kasutamise ajahorisondi ning oma üldise finantsolukorraga sobiv investeerimisfond – lühikese horisondi puhul tasub olla konservatiivsem ning eelstada madala aktsiaosakaaluga fonde, pikema perioodi puhul on aktsiad olnud kõige kindlamaks kaitseks inflatsiooni vastu.

ALLIKAS: LOIT LINNUPÖLD, SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID
AS-1 JUHT

TRIGON Capitali juhatuse liige ja Balkani Fondi fondijuht Mehis Raud ütleb, et head tootlused aitavad küll fonde müüa, kuid müügitööd peab endiselt väga aktiivselt tegema.

FOTO: RAUL MEE

INVESTEERIMINE

Fondide võimas võidukäik. Hea alternatiiv hoiusele

A FREDY-EDWIN ESSE
fredy-edwin.esse@aripaev.ee

Sel aastal on Eesti erinevad fondid näidanud suurepäraseid tootlusi, pakkudes raha kasvata soovivale inimesele reaalselt alternatiivi raha hoidmisele pangas väga madala hoiuseintressimääraga.

“Päris kurb on vaadata igakuiselt kasvavaid hoiusejääke, mille tulusus on praegu juba alla 0,5% aastas, samas kui kiirenev inflatsioon vähendab raha ostujõudu järjekindlalt pea üle 4% aastas,” ütles Swedbank Investeerimisfondid AS-i tegevjuht Loit Linnupöld. “Tundub, et praegu on

34

protsenti on sel aastal tõusnud konkurentsitult kaks parimat fondi – Trigon Balkani Fondi ja Swedbank Ida-Euroopa Aktsiafond.

inimestele kapitali nominaalne säilitamine pigem olulisem kui kapitali reaalse väärtuse säilitamine või kasvatamine,” lisas ta.

Suunates pilgud siit artiklilt paremal asuva lehe kommertsbankade intressitoodete tabelile, võib igaüks veenduda, kui väikest tootlust õigupoolest pangad praegu raha hoiustamisele pakuvad. Samal ajal, nagu Linnupöld ütles, ületab inflatsioon mitmekordselt pakutavaid intressimäärasid. Linnupöllul on ka üks soovitus: “Enamik säästuvõimelisi inimesi võiks praegu oma tähtajatu raha paigutamisel vaadata ka aktsia- või aktsiaosakaaluga fondifondide poole.”

Türgi toitis. Ja tõsi ta on, et selle aasta alguses peaaegu ükski millisesse fondi raha paigutades on investor teeninud mitu ja mitu korda rohkem võrreldes ükski millise pangahoiusega. Nii on Äripäeva veergudel ilmuvast 28 fondist inflatsiooni suutnud edestada koguni 24 ning aastaseid hoiuseintresse koguni 25. Seejuures on negatiivset tootlust näidanud kõigest kaks fondi ning ega nendegi miinused pole teab mis hullud, kui vaadata tagasi minevikku.

Tabeli eesotsas domineerivad rind rinna vastu kaks sarnast aktsiafondi – Trigon Balkani Fond ning Swedbanki Ida-Euroopa Aktsiafond. Aasta algusest on mõlemad fondid näidanud imelist tõusu ja kasvatanud investorite vara väärtust veidi üle 34%. Mõlema fondi suurepärase tulemus tuleneb investeerimisest Türgi turule.

“Just tänu Türgi turule olemasolevatele pak- kude teiste Balkani fondidega võrreldes viimase kolme aasta jooksul tunduvalt paremat tootlust,”

kommenteeris Trigon Capitali juhatuse liige ja Trigon Balkani Fondi fondijuht Mehis Raud.

Nii Raud kui ka Linnupöldi sõnul oli olulisim osa Türgi varade märkimisväärses kallinemises ootus riigi krediidireitingu tõstmisest. Selle nä- dala alguses ootus realiseeruski ning Fitch Ratings tõstis Türgi reitingu investeerimisjärgu ehk BBB- tasemele.

Raha ei leia teed fondidesse. “Praeguseks olemas vähendanud Türgi osakaalu aasta alguse 84%- lt 34%-ni, kuna kahtleme Türgi “aktsiaralli” jätkusuutlikkuses. Leiame praegu paremaid võimalusi Sloveenia, Horvaatia ja Rumeenia aktsiaturgudel,” ütles Raud. Samal ajal on Swedbankil Türgi varade osakaal Ida-Euroopa fondis 45%.

Kuid kas inimesed on hakanud suurtest erinevustest tootluse vahel lõpuks aru saama ja on ise otsimas võimalusi säästude kasvatamiseks? Raud sõnul see paraku nii ei ole. “Hea tootlus lihtsustab müügitööd kõvasti, kuid selles ükski ei piisa, peab ka ise väga aktiivselt fonde müüma,” ütles ta. “Pigem hoitakse raha pangas deposiidil, ootatakse põhiosa garantiiga struktureeritud tooteid või ollakse võrdlemisi passiivsed privaatpanganduse kliendid, kes omakorda paigutavad raha pigem ETF-idesse ja võlakirjadesse.”

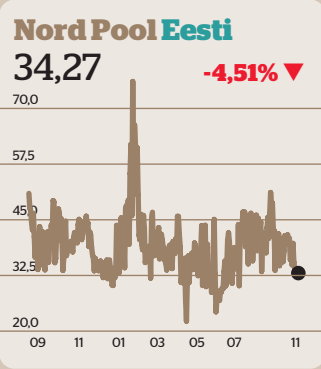
Raud ei soovita erainvestoril ajaloolist tootlust taga ajada, fonde tuleks valida pigem strateegia järgi. “Nii soovitame näiteks oma institutsionaalsetele klientidele praegu Balkani fondi asemel peamiselt Uus Euroopa Väärtusfondi, mille ettevõtte pakuvad keskmiselt 8,1% dividenditootlust,” selgitas Trigoni fondijuht.

2350

töötajat koondab Hollandi pangandus ja kindlustuskontsern ING. ING kvartalikasum vähenes aastaga 64 protsenti, 609 miljonile eurole.

ELEKTER

Elektri hind on aktsiaturgudest tunduvalt püsimatum.

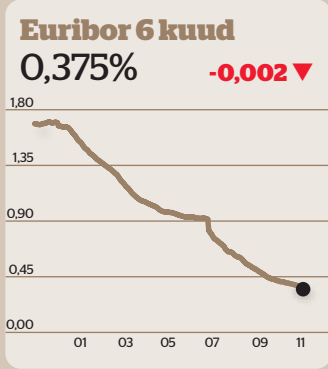
VALUUTA

Euroala kriis kogub tuure, euro langeb.

INTRESS

Euroopa Keskpanga baasintressimäärade langetamine surub Euribori alla.

RAHA

Kommertsbankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Sampo Pank****	0,01	0,01**	0,01	0,10	0,20	0,35	0,40	0,50	Kontakteeruge pangaga		65/300(4)
Swedbank***	0,01 (7)	-	-	-	0,06	0,16	0,26	0,36	0,46	0,56	190
Swedbank**	0,01 (7)		0,05	0,05	0,10	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	6000
Tallinna Äripank		0,05	0,15	0,20	0,40	0,60	0,90	1,20	1,30	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,35	0,40	0,60	0,85	1,15	1,50	1,60	-	200
Nordea Pank	0,10		0,15	0,20	0,25	0,55	0,65	0,80	-	-	320
Citadele Pank	-	-	0,10	-	0,40	0,60	0,70	1,20	1,30	1,30	150
Versobank	0,05	0,10	0,70	0,80	0,90	1,20	1,40	1,60	1,90	2,40	350
DNB	0,25 (7)	-	0,50	-	0,70	0,90	1,05	1,20	1,30	1,40	300
UniCredit Bank	0,10 (9)	-	0,60	0,70	0,75	0,90	1,15	1,40	-	-	300/3000 (9)
SEB	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	0,15	0,20	0,40	0,40	0,70	100***
LHV Pank	0,20 (10)		0,70	0,80	0,90	1,20	1,20	1,20	-	-	500
Krediidipank	-	0,01	0,15	0,25	0,30	0,55	0,75	1,00	1,20	1,20	100/200(4)
BIGBANK		-	0,30	0,35	0,40	0,60	0,60	1,30	1,70	2,00	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,60	0,60	1,30	1,70	2,00	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,65	0,65	1,35	1,75	2,05	üle 30 000

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Sampo Pank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,60	0,75	
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,35	0,65	0,80	0,95	200
Citadele Pank	0,10	-	0,40	0,60	0,70	1,20	200
Versobank	0,40	0,50	0,70	1,00	1,20	1,50	500
DNB	0,25	-	0,35	0,60	0,90	1,20	300
UniCredit Bank	0,25	0,30	0,35	0,50	0,70	1,00	300/3000(9)
SEB	0,05	0,05	0,10	0,35	0,55	0,70	200
LHV Pank	0,40	0,50	0,70	0,90	1,10	1,20	700
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot. ** juriidiline isik ***avades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0,10% kõrgem (3) personaal pang. klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojärgilt. (9) juriidilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäägit **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Pankade kontaktandmed

SEB Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 5100
SWEDBANK Liivalaia 8, Tallinn, tel (24h) 631 0310, e-post: info@swedbank.ee
TALLINNA ÄRIPANK Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8088, faks 668 8089
NORDEA PANK Liivalaia 45/47, Tallinn, tel 628 3300, faks 628 3201
e-post: tallinn@nordea.com
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampo-pank.ee,
CITADELE PANK Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee
BIGBANK Rütüti 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
VERSOBANK Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
BANK DNB Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
AS UNICREDIT BANK EESTI FILIAAL Liivalaia 13, Tallinn, tel 668 8300, www.unicreditbank.ee, e-post: kliendiinfo@unicreditgroup.ee
LHV PANK Tartu mnt.2, tel. 680 0400, fax 680 0402, e-post: lhv@lvh.ee, www.lvh.ee
EESTI KREDIIDIPANK Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037

BÖRS

Tallinn

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,750	0,00	1325	-	-13,0%	0,37	0,0%
Baltika	0,510	-2,86	2 704	-	-41,9%	2,10	0,0%
Express Grupp	1,030	0,00	4 724	24,1	3,2%	0,77	0,0%
Harju Elekter	2,440	-0,81	1586	11,4	8,4%	0,96	2,9%
Järvevana	0,504	4,35	1512	-	-0,1%	0,60	0,0%
Merko Ehitus	5,800	1,22	22 229	-	-4,3%	0,92	0
Nordecon	1,150	0,00	1 070	-	-8,8%	1,27	0,0%
Olympic EG	1,540	-1,28	571 397	11,9	25,0%	2,99	6,5%
Premia Foods	0,635	-0,78	161	571,2	0,1%	0,62	17,3%
Silvano FG	3,290	-0,90	9 217	12,4	18,1%	2,25	0
Tallink Grupp	0,684	-0,15	13 699	8,5	7,7%	0,65	0,0%
Tln Kaubamaja	5,410	0,19	11 468	10,3	16,4%	1,68	6,5%
Tallinna Vesi	9,270	0,00	4 185	8,6	31,2%	2,67	9,1%
Trigon PD	0,290	-5,84	896	-	-75,6%	0,57	0,0%
Skano Group	1,310	0,00	0	2,9	26,6%	0,78	0

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kuu on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

Vilnius

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,07	-0,96	-	3,4	5,2
City Service	1,730	-1,14	6,7	1,1	13,3
Invalda	2,000	0,00	-	0,9	-
Linas Agro	0,557	0,36	3,5	1,2	-
Snaige	0,511	-1,73	-	2,0	-
TEO LT (Telekomas)	0,680	0,00	11,4	1,9	8,5

Helsingi

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Elisa Comm.	16,36	-0,85	11,9	3,2	7,9
Finnair	2,20	-0,45	-	0,4	-
Fortum	14,06	-1,68	10,2	1,3	-
Neste Oil	9,41	-1,05	-	1,0	3,7
Nokia	2,10	-3,49	-	1,0	9,5
PKC Group	14,26	-0,35	10,2	1,9	4,2
Stockmann	14,60	-0,68	20,4	1,2	3,4
Stora Enso	5,02	-1,18	12,5	0,7	-
UPM Kymmene	8,43	-1,29	13,1	0,6	7,1
YIT	15,25	-2,87	11,6	1,9	4,6

kaubandus.ee

Võrdlus

Väga vähe langejaid ja suured tõusjad

	tootlus aasta algusest, %	fondi maht, mln EUR
TRIGON BALKANI FOND	34,19	6,73
Swedbank Ida-Euroopa Aktsiafond	34,12	27,24
Swedbank Ida-Euroopa Kinnisvara af	21,65	7,38
Trigon Uus Euroopa Väärtusfond	20,95	15,90
SEB Kasvufond	18,55	14,08
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond	17,45	64,11
Avaron Areneva Euroopa Fond	17,23	12,79
Trigon Arenevate Turgude Finantssektori Fond	17,10	4,14
Swedbank Venemaa Aktsiafond	15,63	51,28
Trigon Uus Euroopa Kasvufond	13,40	1,75
Swedbank Fondifond 100	12,44	60,49
LHV Pärsia Lahe Fond B	12,32	3,80
Swedbank Fondifond 60	11,59	50,76
SEB Aktiivne Fondifond	11,46	4,05
Mandatum Life Europe Equity	11,12	143,33
Swedbank Fondifond 30	10,32	14,03
SEB Dünaamiline Fondifond	10,10	6,06
SEB Tasakaalukas Fondifond	10,10	1,08
Avaroni Privaatportfell	9,97	4,49
Trigon Venemaa Top Picks Fond	9,76	9,72
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond	9,67	2,53
Mandatum Life Emerging Opportunities	8,20	103,10
Mandatum Life Fixed Income	7,79	136,11
LHV Maailma Aktsiad Fond B	7,63	1,24
Mandatum Life Global Equity	2,21	132,10
Swedbank Kesk-Aasia Aktsiafond	0,82	5,68
Trigon Arenevate Turgude Argisektori Fond	-7,52	2,20
Mandatum Life Global Food	-7,96	116,64

ALLIKAS: BLOOMBERG

VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▼

8,5547

Austraalia dollar	AUD	1,2228	Rumeenia leu	RON	4,5163
Bulgaaria leev	BGN	1,9558	Rootsi kroon	SEK	8,5547
Hiina jüaan	CNY	7,9770	Singapuri dollar	SGD	1,5586
Hongkongi dollar	HKD	9,8788	Suurbritannia nael	GBP	0,7984
India ruupia	INR	69,1020	Sveitsi frank	CHF	1,2065
Jaapani jeen	JPY	102,1100	Taani kroon	DKK	7,4594
Kanada dollar	CAD	1,2662	Tai baat	THB	39,1170
Korea won	KRW	1384,3400	Tšehhi kroon	CZK	25,3950
Leedu lilt	LTL	3,4528	Türgi liir	TRY	2,2713
Läti lilt	LVL	0,6963	Ungari forint	HUF	282,1000
Norra kroon	NOK	7,3195	USA dollar	USD	1,2746
Poola zlott	PLN	4,1131	Venemaa rubla	RUB	40,0973

BÖRSIKAUBAD

Kütused

07.11

Nafta IPE, bbl	108,98	Alumiinium LME	1914
Nafta NYMEX, bbl	86,28	Vask LME	7671
Mootoribensiin, t	953,00	Plii LME	2156
Diislikütus, t	993,50	Nikkel LME	16020
Kerge kütteõli, t	938,50	Tina LME	20700
Masuut (1% väävel), t	613,50	Tsink LME	1882
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,558		

Põllumajandus

07.11

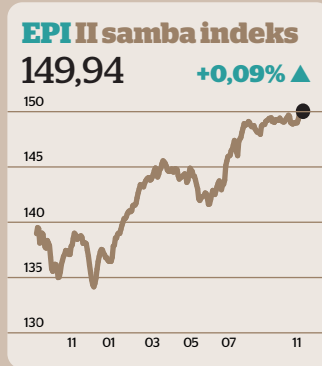
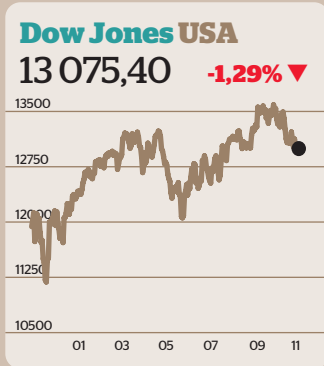
nael = 453,59 g			
Kohv NYBOT, USC/nael	151,15	Kuld COMEX	1719,55
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	539,60	Plaatina NYMEX	1549,25
Kakao NYBOT, USD/t	2411,00	Palladium NYMEX	612,50
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	217,25	Höbe COMEX	31,88
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	479		

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

EUR/RUB ▼

40,0973

18 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 8. november 2012

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

Käsiraamat valmib koostöös advokaadibürooga

TARK
GRUNTE
SUTKIENE

www.tarkgruntesutkiene.com

Tööõigus

Näidised ja kommentaarid

Uus töölepingu seadus koos kommentaaridega

Autorid:

Toomas Taube (advokaadibüroo Tark Grunte Sutkiene
vandeadvokaat ja partner, käsiraamatu peatoimetaja),
Piret Luiga, Alo Noormets, Andres Siigur, Gea Lepik,
Aidi Kallavus, Jaanika Ots, Kerstin Pilt, Risto Hübner,
Kaia Läänemets ja Andreas Veeret

kasiraamat.**aripaev.ee/toooigus**

Äripäev

info ja tellimine: 667 0100

Äripäeva
käsiraamat

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

06.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,16	3,28	3,21	-	17,46	14,03	14,79	-	12 817 140
Avaroni Privaatportfell B, EUR	12,93	12,93	12,93	-	9,89	7,89	20,41	-	4 492 099
Avaron Ida-Euroopa Völakirjafond A, EUR	10,20	10,20	10,20	-	-	-	-	-	4 409 253

Compensa Life

05.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,22	-	12,30	8,00	9,40	0,90	4 765 661
Völakirjaportfell, EUR	-	-	11,71	-	5,80	6,00	5,30	-	467 035

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 30.09.2012. Völakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 28.09.2012.

Danske Capital AS

06.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Sampo Pension 25, EUR	0,95	0,96	0,96	1,06	8,34	8,09	4,50	1,81	10 421 343
Sampo Pension 50, EUR	1,09	1,10	1,10	1,54	8,84	8,61	4,63	0,98	140 792 875
Sampo Pension Intruss, EUR	0,87	0,88	0,88	0,68	7,30	7,01	4,09	3,46	3 171 842
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension 100 Pluss, EUR	1,36	1,39	1,37	8,15	11,65	11,93	7,95	1,84	2 822 870
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension Intruss Pluss, EUR	0,75	0,77	0,76	3,03	8,14	7,55	3,80	0,00	142 482

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

06.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,91	0,92	0,92	0,01	5,19	4,85	3,95	4,30	8 362 887,80
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,08	1,09	1,09	1,96	8,50	7,22	5,18	0,08	38 044 049,14
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,60	0,61	0,61	-	6,61	5,95	-	-	1 290 446,32
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,83	0,84	0,84	2,11	9,99	9,97	-	-	465 332,96
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,86	0,88	0,87	2,85	10,87	10,31	-	-	510 809,97
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,81	0,83	0,82	3,83	9,51	8,50	-	-	526 384,66

LHV Varahaldus

06.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,33	1,34	1,34	2,05	11,72	7,39	6,77	3,05	137 482 017
Pensionifond M, EUR	1,07	1,08	1,08	1,37	10,27	7,38	6,37	5,11	21 150 585
Pensionifond S, EUR	1,16	1,17	1,17	0,81	8,12	6,64	5,78	7,40	31 746 326
Pensionifond XL, EUR	1,12	1,13	1,13	2,24	11,95	7,22	6,07	2,65	33 429 732
Pensionifond XS, EUR	1,07	1,08	1,08	0,75	8,41	7,24	6,21	7,16	7 627 549
Täiendav Pensionifond, EUR	1,24	1,25	1,25	8,02	12,18	8,05	6,74	0,49	4 221 923
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	8,15	8,24	8,24	13,16	12,61	12,78	8,16	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,21	5,26	5,26	13,23	12,61	12,76	8,16	-	3 822 020
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	7,79	7,87	7,87	15,11	8,33	0,61	1,13	-6,33	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	4,98	5,03	5,03	15,11	8,32	0,59	1,12	-	1 257 523

Nordea Pensions Estonia

06.11

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,90	0,91	0,91	2,29	9,63	9,23	6,11	0	43 703 777,05
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,73	0,74	0,74	2,96	10,88	10,86	0	0	4 694 662,95
Nordea Pensionifond B, EUR	0,87	0,88	0,88	1,53	9,32	8,98	5,47	0	9 764 719,45
Nordea Pensionifond C, EUR	0,81	0,82	0,82	0,80	6,47	6,89	4,14	0	1 859 565,90
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,06	1,08	1,07	12,56	11,7	12,1	7,93	0	2 829 920,89
Nordea Pensionifond Intruss Pluss, EUR	0,70	0,71	0,70	0,00	7,87	8,29	0	0	449 015,27

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@sampopank.ee, www.danskecapital.ee, www.sampopank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee
AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11,

Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com, www.gildrealestate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
NORDEA PENSIONSESTONIA AS Liivalaia

45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
TRIGON FUNDS Viru väljak 2, Metro Plaza 5. korrus, Tallinn 10 111, tel 667 9200, faks 667 9201, fond@trigon.ee, www.trn.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

175

miljonit eurot kvartalikahjunit teenis Vestas Wind Systems. Analüütikud lootsid näha 20 miljoni eurost kasumit.

99 Patrik Setterberg: Kolmanda kvartali rahavoog oli väga nõrk. See areng suu- rendab oluliselt lähiajal aktsiate emitee- rimise riski.

Nordea panga analüütik arvab, et Vestas Wind Systems võib olla sunnitud tegema aktsia- emissiooni.

19

FONDID

reklaam

Mandatum Life

06.11

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	112,90	112,33	112,33	-	6,88	7,17	-	-	-
Konservatiivne, EUR	110,39	109,30	109,30	-	3,96	4,74	-	-	-
Tasakaalustatud, EUR	109,69	108,07	108,07	-	2,35	3,33	-	-	-
Progressiivne, EUR	104,25	102,21	102,21	-	0,00	1,42	-	-	-
Agressiivne, EUR	108,54	106,41	106,41	-	0,53	1,92	-	-	-
Investeeringusportfelliid:									
Mandatum Life Fixed Income, EUR	138,00	137,31	137,31	-	7,88	8,17	5,71	-	-
Mandatum Life Global Food, EUR	120,41	118,05	118,05	-	-7,97	-6,64	4,17	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities, EUR	107,57	105,46	105,46	-	8,07	4,52	-	-	-
Mandatum Life Global Equity, EUR	135,65	132,99	132,99	-	2,36	4,65	3,19	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	153,36	150,35	150,35	-	11,11	11,59	4,08	-	-

Swedbank Investeeringufondid AS

06.11

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,79	0,80	0,80	2,16	6,21	6,13	3,90	1,28	39 334 986,37
Pensionifond K2, EUR	0,87	0,88	0,88	3,21	8,43	8,48	5,13	-0,68	150 791 095,21
Pensionifond K3, EUR	1,00	1,01	1,01	5,79	10,07	10,46	6,73	-1,75	378 267 759,87
Pensionifond K4, EUR	0,73	0,74	0,74	9,79	11,62	12,12			25 026 391,53
Pensionifond V1, EUR	1,15	1,17	1,16	4,17	9,31	9,27	5,88	-1,90	9 074 938,76
Pensionifond V2, EUR	0,88	0,89	0,89	7,38	10,41	10,46	6,86	-4,27	16 460 422,90
Pensionifond V3, EUR	1,01	1,03	1,02	12,02	11,32	12,01	7,04	-7,77	32 121 814,79
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	3,85	3,95	3,89	18,74	0,66	-6,59	-2,22	-17,96	5 661 310,06
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	8,08	8,28	8,16	25,44	33,95	22,16	4,73	-22,01	27 236 001,94
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	3,15	3,23	3,18	24,06	22,17	9,25	-4,52	-28,09	7 383 314,31
Fondifond 100, EUR	9,33	9,56	9,42	15,48	12,67	12,57	7,24	-7,34	60 523 755,66
Fondifond 30, EUR	10,76	11,03	10,87	5,63	10,47	10,95	5,04	-0,90	14 048 813,10
Fondifond 60, EUR	10,18	10,44	10,28	9,92	11,75	11,85	6,43	-3,88	50 775 927,51
Venemaa Aktsiafond, EUR	15,02	15,40	15,17	28,84	16,11	10,62	8,72	-10,58	51 485 575,96

ASSEB Varahaldus

06.11

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiiline Pf, EUR	0,710	0,717	0,717	2,98	7,04	6,67			7 822 406,95
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,898	0,907	0,907	0,86	5,24	4,91	4,44	4,53	51 319 928,25
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,814	0,823	0,823	1,02	4,08	4,03	3,53		11 354 625,57
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,935	0,945	0,945	1,70	6,04	5,44	4,38	-3,07	259 345 059,72
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,877	0,886	0,886	13,46	10,66	9,88	6,53	-5,98	13 112 348,72
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,117	1,128	1,128	4,00	5,41	5,01	4,49	-1,81	10 041 729,03
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	6,880	7,019	6,949	11,340	11,810	12,630	7,640	-8,240	4 050 392,00
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,273	8,441	8,357	7,900	10,300	10,570	6,050	-5,770	6 063 804,00
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,513	10,726	10,620	3,690	10,250	10,360	5,760	-0,110	1 085 933,00
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	12,932	12,932	12,932	5,420	17,590	16,030	9,530	4,840	64 117 567,00
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond A, EUR	9,259	9,352	9,259	13,080	9,280	7,670	4,800	-2,530	2 534 983,00
SEB Kasuvufond A, EUR	6,162	6,287	6,224	22,380	18,870	6,780	1,820	-8,940	14 083 763,00
Vahendatavad Fondid *									
SEB Guarantee Fund 80, EUR	99,030	99,525	99,030	3,770	-0,390	0,290	-3,140	-0,200	31 122 706,00
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,485	1,485	1,485	2,960	11,050	10,540	5,750	4,490	394 270 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	128,054	128,054	128,054	3,100	3,230	5,320	5,950	-	148 070 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	125,627	126,883	125,627	3,900	12,010	11,810	-	-	2 036 650 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,269	1,269	1,269	0,140	-0,300	-0,200	-0,030	-	48 400 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	103,415	104,449	103,415	-	3,540	-	-	-	257 650 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	104,047	104,047	104,047	-	2,490	-	-	-	149 740 000,00
SEB Strategy Growth Fund	103,035	104,065	103,035	-	3,140	-	-	-	188 580 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	102,486	103,511	102,486	-	2,670	-	-	-	275 240 000,00
SEB Global Chance/Risk Fund, EUR	0,761	0,777	0,769	16,020	11,190	15,360	11,710	-1,400	185 460 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,710	2,764	2,737	20,450	21,690	11,640	4,680	-8,660	137 280 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,470	2,520	2,495	17,170	6,270	-3,890	1,180	-10,480	75 260 000,00
SEB Russia Fund, EUR	9,414	9,604	9,509	25,350	9,950	1,150	5,720	-4,130	297 550 000,00
SEB Ethical Europe Fund, EUR	2,210	2,254	2,232	18,690	18,680	19,210	6,620	-6,650	15 930 000,00
SEB Europe Chance/Risk Fund, EUR	1175,062	1198,800	1186,931	18,930	17,540	19,780	6,600	-7,480	15 160 000,00
SEB Europe Fund, EUR	3,244	3,310	3,277	18,500	18,420	20,140	7,260	-6,130	346 510 000,00
SEB Nordic Fund, EUR	6,596	6,730	6,663	22,410	18,900	19,110	7,970	-3,470	74 500 000,00
SEB Nordic Small Cap Fund, EUR	164,681	168,007	166,344	21,420	18,090	18,300	-	-	42 080 000,00
SEB North America Chance/Risk Fund, EUR	3,814	3,892	3,853	17,650	14,550	19,820	15,650	1,110	242 230 000,00
SEB Japan Chance/Risk Fund, EUR	0,370	0,378	0,374	21,560	-3,480	-0,640	1,040	-8,280	20 862 249,00
SEB Asia ex Japan Fund, EUR	6,796	6,934	6,865	18,780	14,860	16,970	13,170	0,670	173 338 415,00
SEB Asia Small Caps ex Japan Fund, EUR	3,442	3,512	3,477	17,930	28,510	28,420	8,860	-2,640	57 994 849,00
SEB Concept Biotechnology, EUR	43,778	44,216	43,778	20,450	21,240	37,060	-	-	118 420 000,00
SEB Medical Fund, EUR	3,286	3,319	3,319	11,420	16,400	27,620	16,890	4,930	31 980 000,00
SEB Asset Selection Fund, EUR	13,316	13,585	13,450	9,660	-6,590	-5,250	-1,010	-	1 080 560 000,00
SEB Key Select, EUR	9,595	9,643	9,595	3,170	-0,330	-1,570	-2,330	-	98 730 000,00
SEB Listed Private Equity Fund, EUR	163,867	167,177	165,522	20,100	27,950	23,890	11,670	-	211 450 000,00

* Vahendatavate fondide tagasisõtmis- ja väljalaskehindude saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 30.09.2012.

Trigon Funds

06.11

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	87,26	89,93	89,04	29,31	-7,68	-12,03	-14,17		2 202 073
Balkani Fond, EUR	12,44	12,88	12,63	29,53	34,66	19,63	3,42	-16,92	6 770 665
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	161,10	166,03	164,38	23,47	17,40	9,60	2,48		4 159 028
Uus Euroopa Kasuvufond, EUR	12,14	12,57	12,32	28,30	13,95	18,00	-4,25	-16,98	1 766 636
Uus Euroopa Väärtsufond, EUR	19,71	20,41	20,01	17,92	21,56	20,08	11,78	-8,13	15 983 719
Venemaa Top Picks Fond, EUR	20,57	21,30	20,88	35,56	10,49	4,74	17,09	-3,64	9 796 566

raamatupidaja.ee

13. detsembril

Radisson Blu Hotel Olümpias

MIS MUUTUB RAAMATUPIDAJA TÖÖS AASTAL 2013?

Mart Nõmper

Aidi Kallavus

Kaarel Tammar

Ellen Tohvri

Heikko Gross

Voldemar Kolga

09.30–9.55 Registreerimine ja hommikukohv

09.55–10.00 Seminari avasõnad

10.00–11.15 Mida uut toovad uued RTJ-d raamatupidajatele? Muudatused ja praktilised näited.

Rödl & Partner Audit OÜ
vandeaudiitor **MART NÕMPER**

11.15–12.00 Raamatupidaja ja audiitor: sõbrad, vaenlased või kolleegid? Eksivad kõik ja vigadest õpitakse. Pildikesi elust.

1st Audit OÜ vandeaudiitor
SERGEI TŠISTJAKOV

12.00–13.00 Lõuna

13.00–13.45 Olulisemad muudatused maksuarvestuses ning kuidas muuta suhtlus maksuhalduriga sujuvamaks.

Tark Grunte Sutkiene jurist ja maksukonsultant **AIDI KALLAVUS**

13.45–14.30 Raamatupidamist mõjutavad muudatused õigusaktides 2012/2013.

Alvin Rödl & Partner Advokaadibüroo OÜ
advokaat **KAAREL TAMMAR**

14.30–15.00 Kohvipaus

15.00–15.30 Keskmise töötasu arvestus ja selle nüansid praktikas.

E-Audit OÜ vandeaudiitor **ELLEN TOHVRI**

15.30–16.00 Kas raamatupidajad peaksid ka palgatõusuks streikima ehk mis on õige ja õiglane raamatupidaja töötasu aastal 2013?

CV-Online Estonia OÜ turundusjuht
HEIKKO GROSS

16.00–16.45 Midagi uut: seksikus kui kapital ja selle arvestuspõhimõtted raamatupidajale.

Tallinna Ülikooli psühholoogiaprofessor
VOLDEMAR KOLGA

Rödl & Partner

Äripäev

Radisson
HOTEL OLÜMPIA TALLINN

Soodushind registreerimisel kuni 07.12.2012 on 169 eurot (km-ga 202,8 eurot). Tavahind 199 eurot (km-ga 238,8 eurot).
Registreerimine veebis www.raamatupidaja.ee või telefonil 667 0411. Seminari projektijuht Anne-Ly Raudhein, tel 667 0107.
www.raamatupidaja.ee

Jean-Laurent Bonnafé: Majandus aeglustub, Euroopas on seisak ning sellel on otsene mõju ka äridele ja pankadele.

Prantsuse suurpanga BNP Paribasi juht kommenteeris panga III kvartali tulemusi. Panga kasum oli 1,32 miljardit eurot.

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

TÕUSJAD

JDS Uniphase

11,24 USD

+5,74%

Veolia Environnement

8,02 EUR

+5,32%

Securitas B

51,70 SEK

+5,19%

Schibsted

226,20 NOK

+4,24%

Playtech

427,70 GBp

+4,06%

Carlsberg B

529,00 DKK

+4,05%

↑ Järvevana aktsia saab endale börsi lisanimikirjas kaaslaste Trigon PD aktsia näol. Aktsia aktiivsuse puudumise poolest võiks põhinimekirja jätta 5–6 ettevõtet, teised võiks tõsta lisanimikirja.

Absurd: kolmekuulisele hoiusele 0,01% intress!

Millal jõuame negatiivsete nominaalsete hoiuseintressimääradeni? Raha hoiustamisel tuleb Eestis aina üllatusi. LHV pank loobus mõni aeg tagasi kaheaastaste hoiuste vastuvõtmisest, kuna intressimäärad alanevad edasi. SEBs saab kolmekuulisi hoiuseid teha 0,01protsendise tootlusega aasta baasil. Ühe- ja kahekuuliste hoiuste tootlus on selles pangas 0,00 protsenti.

Ausalt öelda ma ei saa väga hästi aru, miks ma peaks tegema ühe- või kahekuise hoiuse 0,00%, kui SEB maksab arvelduskontole kõrgemat, 0,01% intressi. Aga hea vähemalt, et on võimalus teha ka lühiajalisi hoiuseid.

Võttes appi panganduses kasutatava 72 reegli, selgub, et 0,01protsendise hoiuseintressi juures kahekordistuks hoiuse summa 7200 aastaga. Tundub veidi pikk aeg, arvestades seda, et maailm ei tunne pangandustki nii kaua.

Jutt käib nominaalsest tootlusest ehk hoiustajad peaksid arvestama ka sellega, et inflatsioon vähendab raha ostujõudu.

Väike soovitus: võrrelda pankade hoiuseintressimäärasid. Näiteks ühekuulise hoiuse intressimäärade vahe, jättes kõrvale tasuta hoiuseid võtva SEB, on 70kordne. Aastase hoiuse intressivahe on samuti kordades. Võiks väljuda mugavustsoonist.

Hoiustamine ei ole üldse säästjatele vastuvõetav tegevus, arvestades meil vahavat inflatsiooni, mistõttu võiks vaadata alternatiivsete raha paigutamise võimaluste poole, isegi kui need on riskantsemad.

Me võiks saada vähemalt sama hoiuseintressi, mis makstakse Rootsis. Võtame Rootsi kroonides hoiustamise. Eestis saab SEB hoiustada internetipangas lepingut sõlmides kolmeks kuuks 2000–14 999 SEK-i 0,55 protsendiga. Suuremate summadele on intressimäär kõrgem. 300 000 kuni 599 999 SEK-i saab Eesti SEB hoiustada 0,65 protsendiga. Mingil põhjusel võtab Rootsis SEB kolmekuulisi Rootsi krooni hoiuseid, makstes neile 2,20 protsenti ehk mitu korda kõrgemat tootlust võrreldes Eestis hoiustamistega. Aastase tähtajalise hoiuse tootlus on seal Rootsi kroonides 1,63%, meil suurtel summadel 1,10%.

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Hoiustamine ei ole üldse säästjatele vastuvõetav tegevus, arvestades meil vahavat inflatsiooni, mistõttu võiks vaadata alternatiivsete raha paigutamise võimaluste poole, isegi kui need on riskantsemad.

OBAMA

Rogers: valmistuge raha amokijooksuks

Investorid peaksid nüüd valmistuma tõusvateks hindadeks ja ekspansiivsemaks rahapoliitikaks, kuna Obama on tagasi valitud, ütles legendaarne investor Jim Rogers CNBC-le.

Quantum Fundi kaasasutaja Rogers usub, et Barack Obama poliitika tõstab toorainete hindu ning nõrgestab USA dollarit.

“Tuleb suurem inflatsioon, rohkem rahatrükkimist ning valitsuse võlg ja kulutused jätkavad kasvamist,” ütles Rogers, kes oma turustrateegiaga müüb USA valitsuse võlakirju ning ostab väärismetalle, nagu kuld. „Sellest ei tule midagi head ei mulle ega kellelegi teisele.”

“Mulle näib, nagu saaks rahatrükkimisest praegu amokijooks ning kulutused on seda juba tegemas,” ütles Rogers.

Kuna Föderaalreserv on elavdamas USA majandust võlakirjade ostmisega, usub Rogers, et turud peaksid ootama praeguse olukorra jätkumist.

BÖRS

Trigon kaob börsi põhinimekirjast

Tallinna börs otsustas rahuldada Trigon Property Developmenti taotluse ja lõpetada tema aktsiate noteerimise põhinimekirjas alates 21. novembrist ning võtta samast kuupäevast tema aktsiad kauplemisele lisanimikirja.

Kuna börsi korraldataval reguleeritud turul ehk lisanimikirjas kaubeldavate väärtpaberite emitentidele kehtivad teabe avalikustamisel täpselt samad nõuded, mis põhinimekirjas noteeritud aktsiate emitentidele, ei kahjusta emitendi aktsiate noteerimise lõpetamine põhinimekirjas ning nende samaaegne kauplemisele võtmine lisanimikirjas investorite huve ega turu korrapärsust toimimist.

Kauplemise korraldamise, arveldamise, järelevalve, sanktsioonide määramise ja muu selletaolise suhtes kohaldatakse lisanimikirjas kaubeldavate väärtpaberite ja nende emitentide suhtes samu nõudeid, mis kehtivad põhinimekirjas noteeritud väärtpaberitele ja nende emitentidele.

Praegu on lisanimikirjas vaid Järvevana.

LANGEJAD

Vestas Wind Systems

26,85 DKK

-12,57%

AT&T

33,40 USD

-4,02%

Deutsche Bank

34,64 EUR

-3,70%

Bank of America

9,58 USD

-3,62%

Nokia

2,10 EUR

-3,58%

Molycorp

9,46 USD

-3,36%

↓ Euroopa Komisjoni eile avalikustatud euroala tulevase aasta majanduskasvu prognoos oli šokeeriv. Majandus peaks tuleval aastal kasvama vaid 0,1 protsenti ega saa välistada, et seegi võib osutuda liiga optimistlikuks.

ÄRIPÄEVA KOOLITUSED

15. novembril

ENERGIALAENG MURRANGULISTEKS AEGADEKS

Kuidas mõelda muutuste ajal?

Koolituse hind on 199 eurot (+ km).

Äripäev

Täpsemad kavad aadressil www.koolitus.aripaev.ee

Info ja registreerimine telefonil 667 0100, elektronposti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee või koduleheküljel www.koolitus.aripaev.ee

13. detsembril

SUHTLEMINE KEERULISTES OLUKORDADES

Kuidas käituda pingelistes suhtlemissituatsioonides?

Koolituse hind on 299 eurot (+ km).

Koolitaja on Tallinna Ülikooli psühholoogia-professor
MARE PORK

